

„Míg Keveházi László Sztárai Mihályról írt monográfiája, valamint a Kertész Botond által szerkesztett, Kossuth és az egyházak című tanulmánygyűjtemény főként az egyháztörténet iránt érdeklődők körében számíthat sikerre, addig Reményik Sándor Összes verse és Gáncs Aladárnak az Evangelikus Életben megjelent hitébresztő-hitmélyítő írásából válogatott Élő víz című kötete már a könyvhéten is – jó értelemben vett – „bestsellernek» bizonyult...”

► Kiadónk ünnepi könyvhete – 5. oldal

LAPZÁRTA UTÁN: Solyom László a Magyar Köztársaság új elnöke

A Végegylet, illetőleg az ellenzék jelöltjét választotta államfővé a Magyar Országgyűlés, miután a kedd délután tartott harmadik fordulójában Solyom László megszerezte a szavazásban részt vevő parlamenti képviselők többségének a támogatását. A volt alkotmánybíróra 185-en szavaztak, Szili Katalin házelnök 182 voksot kapott. Az új köztársasági elnök augusztus ötödikével foglalja el hivatalát.

FOTO: T. PINTÉR KÁROLY

Evangelikus részről Smidéliusz Zoltán püspökhelyettes és Szeverényi János országos missziói lelkész szolgált Zebegényben, a trianoni diktátum 85. évfordulójára emlékező nemzeti záróidőszak okumenikus istentiszteletén. A Szent Korona másolatát is „felvonultató” június 4-i rendezvényen felszentelték a trianoni béket ellenző Henri Pozzi francia történész emléktábláját, akinek érdemeit Kiss Dénes költő, az évenkénti záróidőszakot szervező Trianon Társaság elnöke méltatta.

Határokon átívelő egyházi szervezet létrehozásáról határoztak

Ülésezett a Magyar Evangelikusok Tanácskozó Testülete

► Eddig hivatalosan a 2001-ben alakult Magyar Evangelikusok Tanácskozó Testülete (METT) vállalta a világ magyar evangelikus gyülekezeteinek „összefogását”, a testvéri kapcsolatok ápolását. Az évenként tanácskozó testület képviselői legutóbb május 31. és június 2. között találkoztak Budapesten. Az Északi Egyházkerület püspöki székházában múlt szerdán tartott ülésen a jelenlévők egyhangúlag elfogadták a Magyar Evangelikusok Konferenciája (MEK) létrehozására tett javaslatot. A METT-et is magába foglaló, de egyszersmind jogi státuszú ernyőszervezet tevékenysége a Kárpát-medencei, a nyugat-európai és a tengeren túli magyar evangelikusokra is kiterjed majd, legfőbb feladata pedig a magyar evangelikus gyülekezeti kapcsolatok erősítése, valamint a magyar evangelikus haza és nemzetközi képviselete lesz.

A határokon átívelő magyar evangelikus egyházszervezet létrehozását a Romániai Evangelikus-Lutheránus Egyház püspöke, Adorjáni Dezső Zoltán indítványozta. A konkrét javaslatra egyaránt igent mondtak a METT külföldön élő tagjai éppúgy, mint a Magyarországi Evangelikus Egyház jelen lévő vezetői, a három püspök és az országos felügyelő.

Az egyháztörténeti jelentőségű ülés nyitányaként Ittész János püspök áhítatát hallgathatták meg a résztvevők. A Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület lelkészi

vezetője ApCsel 14,21–22 alapján tartott igemagyarázatában hangsúlyozta: bármerre is vezessen életünk útja, az a reménységünk, hogy a végén bemehetünk Isten országába. Amíg azonban ez beárán igent mondtak a METT következik, sok kísértésnek vagyunk kitéve: például annak, hogy relativizáljuk az Úr igéjét. „Kérjük Istent – mondotta Ittész püspök –, hogy az élő Krisztusban megtestesült Ige számunkra ne csak egy legyen az igazságok közül, hanem ez maradjon »az« igazság. Ne pusztán az emberi utakat keressük, hanem – amíg Jézus vissza nem jön – az Isten ál-

tal ránk bízott szolgálatot végezzük akkor is, ha ez nem mindenkinek tetszik.”

Az áhítat után elsőként D. Szabik Imre előadása következett. Mielőtt az elnök-püspök az okumenikus kapcsolatok rövid történeti és elméleti áttekintését adta volna, kitért a 2004. december 5-i népszavazásra is. Hangsúlyozta, hogy ennek a történelmi szegénynek nem lett volna szabad bekövetkeznie. A püspök a továbbiakban a 30. német evangelikus egyházi napokon szerzett pozitív tapasztalatait osztotta meg a jelenlévőkkel.

Az ezután következő METT-forumon – amely lapunk főszerkesztője, T. Pintér Károly moderálásával zajlott – elsőként Gémes Pál stuttgarti lelkész, a Nyugat-Európai Magyar Protestáns Gyülekezetek Szövetségének társelnöke tartott prezentációt Határon túli protestáns gyülekezetek lelkészeti utánpótlásának kérdése címmel a diaszpórában – elsősorban Nyugat-Európában – működő magyar evangelikus, illetve protestáns gyülekezetekről.

► Folytatás a 3. oldalon

Trianon: emlékezni – vagy nem lenni

► Közel egy évszázada kerülgetjük – Csoóri Sándor szavaival – a trianoni sziklát, de az máig ott magasodik előttünk félelmesen és vigasztalanul. Reményik Sándor Ahogy lehet című versében arról beszél, hogy „a vérünk minden csöppje vágyik, vágyik a Péter vad mozdulatára”, azaz arra, hogy erőből odavágyjon, mint az apostol a főpap szolgájának – aztán rájövünk, hogy nem ez a helyes, nem ez a jó. Ugyanebben a versben olvashatjuk: „Minden percünk kínzó kiegyezés” – lemondás, kényszer, önmagunk siratása. Van-e jogunk emlékezni történelmünkre, Trianonra? Hogyan kell megemlékezni magyarként, állampolgárként, kisebbségi magyarként, evangelikusként? Hogyan kell, hogy megtartsuk a mértéket, és ne essünk át a ló túlsó oldalára?

A nyolcvanöt évvel ezelőtti nemzeti tragédia története, traumája máig sincs eléggé kikütymölve, és nincs eléggé benne a köztudatban. A trianoni veszteség, a fájdalom, a kisebbségi magyarság nyomorgatása, nyelvünk keréketörése a szocializmus negyven éve alatt nem kívánatos téma volt. De most, hogy lehet emlékeznünk, nem válik-e könnyen hamissá és túlzóvá ünneplésünk?

„Hazánk megcsönkítése maga után vonta magyarhonon egyetemeseink megcsönkítését is.” A trianoni békeszerződés aláírás utáni első egyetemes (országos) közgyűlésen, az 1920. decemberében tartott beszédében mondta ezt Zsigmondy Jenő bányakerületi felügyelő. Trianon következtében az egyház lélekszáma egymillióról alig félmillióra csökkent (mára már csak 300 ezer maradtunk), a gyülekezetek háromnegyedét (!) elcsatolták. Meg kell emlékeznünk a sok-sok szenvedésről, amelyet az utódállamok türelmetlen, hódító, magyarulódzó politikája okozott. A csehszlovák államhatalom néhány éven belül bezárt és államosított évszázadokon át működő evangelikus iskolákat, köztük az eperjesi kollégiumot és Bél Mátyás pozsonyi líceumát. Vajon eljut-e hozzánk az eperjesi evangelikus mártírok emlékművének intelve: „Istent imádni, s hazát szeretni tőlünk tanuljatok”? Az emlékművön e felszólítás után következik azoknak a – részben német származású – mártíroknak a nevei, akikkel Caraffa hóhérai végeztek.

Evangelikusként emlékeztessünk azokra a határon túl élő kisebbségi evangelikus testvéreinkre, akik ragaszkodnak magyar anyanyelvükhöz, és bántást, üldöztetést is elviselnek érte! Ha nem emlékeznünk rájuk, ha nem nyújtjuk feléjük kezünket, akkor nem teljesítjük erkölcsi kötelességünket! Ne feledjük, hogy Trianon után Kovács Sándor pozsonyi teológiai tanár (későbbi Dunán innen püspököt) internálták, Egyed Aladár sajógömöri lelkész kiutasították Csehszlovákiából, Mózes Árpád későbbi erdélyi evangelikus püspököt 1956 után a Duna-deltába hurcolták...

De ne feledkezzünk el arról

sem, hogy értelmes, emberi magatartással mégis sok helyen sikerült megmaradni a világtörténelem egymás ellen bősziált hatalmai közepette a Duna-tájon – Ady szavával a „fél-nemzetecskék számára készült szégyenkalodá”-ban. Példaként álljon előttünk az eperjesi evangelikus gimnázium utolsó igazgatója, Gömör János, aki szép és értelmes szóval el tudta érni Majsaykánál, hogy még néhány évig fennmaradjon a magyar oktatás Eperjesen. A közös evangelikus múltra való szép emlékezés volt, amikor 1930-ban magyar, német és szlovák evangelikusok együtt méltó módon újratemetették a Caraffa-féle véstörvényeszek négy mártírjának hamvait az eperjesi evangelikus templomban. Emlékezzünk Szent István József gömöri evangelikus birtokosra, politikusra, aki erőt az fáradtságot nem kímélve próbálta elősegíteni, hogy a felvidéki magyar közösség az új helyzetben magára találjon, és tovább éljen. (Ma élő rokona Barsiné Pataky Etelka európai parlamenti képviselő.) Emlékezzünk arra a két bátor pozsonyi evangelikus íróra, Szalatnai Rezsőre és Peéry Rezsőre, a felvidéki magyar szellemiség kiválóságaira, akik a legnehezebb időkben, Tiso és Benes poklában mentették a lelkeket, a nemzetet.

De gondoljunk arra is, hogy a magyarhonon evangelikus egyház leképezte a soknemzetiségű, színes kultúrájú Kárpát-medencét. Arra, hogy három-, sőt négynyelvű egyház voltunk: a magyar, német és szlovák nyelvűek aránya még száz éve is nagyjából egysúlyban volt. A negyedik nemzetiség a vend (magyarországi szlovén) evangelikusoké, akik közül az ellenreformáció idején sokan költöztek a Dél-Dunántúlra vallási szabadságért keresve.

Ne feledkezzünk meg az Erdélyből lassan elfogyó szászokról sem, akik Honterusszal az első között képviselték Magyarországon a lutheri reformációt. A magyartól független, önálló szász nemzeti egyház századokig örködött az erdélyi szász kultúra és hagyományok fölött. Bár az erdélyi magyarsághoz fűződő viszonyuk nem volt mindig felhőtlen, a sokszázados közös múlt,

az egymás mellett élés hagyománya mégis kötelez.

Emlékezzünk a szlovák evangelikusokra is, akik hite, Tranoscus-énekeskönyve elválaszthatatlan része a magyarhonon evangelikusnak és identitásnak. Idézzük föl azoknak a 19. századi evangelikus értelmiségieknek az emlékeit, akik hozzájárultak szlovák népük nemzeti ébredéséhez: L'udovít Stúr, Ján Kollár, Jozef Miloslav Hurban. Mozgalmuk tragikusan szembekerült a magyarokéval, a felettünk uralkodó hatalom meg is osztott bennünket. Az akkori magyar állam sajnos nem ismerte el a szlovák nemzeti törekvések jogosságát: például bezárták a turócszentmártoni, a nagyrocei és znióvár-aljai szlovák evangelikus gimnáziumot. Trianonban aztán fordult a kocka, az élszennvedett sérelmekre hivatkozva a kisebbségi magyarok kamatostul kapták vissza az elnyomást. Gondolkozzunk el azon, hogyan tudnánk egymás mellett okosan és békében élni: magyarok, szlovákok, szászok, svábok – mindannyian a Kárpát-medencében. És azon, hogy a többnyelvű evangelikus hagyomány újrafelfedezése hogyan tud hozzásegíteni az előítéletek leküzdéséhez.

Gondolkozzunk el azon, hogy a tizenöt éve történt „események”, az elszabotált és félresikerült rendszerváltás kezdetén még abban reménykedtünk, hogy okosan, európai és közép-európai módon tudjuk rendezni közös dolgainkat. Reménykedtünk, hogy le tudunk egymással ülni, félelmeinket, szorongásainkat feloldva. Hogy ki tudjuk beszélni sérelmeinket, és bűnbánat után meg tudunk egymásnak bocsátani. Az országot, a nemzetet, a társadalmat árkok, ellentétek szabadláják szét, amelyek még mélyebbek, mint korábban.

Az emberi szó (vox humana) nehezen talál alkalmat és helyet; talán magunkban, legbelül szólhatunk csak ezekről. Magunkkal is perelünk: az egyházon belül az egyik vagy a másik párt, irányzat híveként, szimpatizánusként ágálunk – sajnos immár egymás ellen is.

Ezekről a dolgokról sajnos nagyon keveset tudunk; imádkozunk azért, hogy emlékezésünk ne legyen hamis, álságos és erőszakos! Gondoljunk arra, hogy a múlt szenvedései és küzdelmei talán arra is köteleznek, hogy a nehézségek ellenére, ilyen körülmények között is keressük azt a keskeny utat, amely egymáshoz, az evangelikus közösséghez, magyar hazánkhoz és nemzetünkhöz, körülöttünk élő testvéreinkhez vezet. A kisebbségi magyarság nagy költőjével, Reményik Sándorral valljuk: „Nem a mi dolgunk igazságot tenni, / A mi dolgunk csak: igazabbá lenni.”

■ CZENTHE MIKLÓS

FOTO: BOTTA DÉNES

É L Ő V Í Z

Kettős mérce

Öntudatlanul is ott van a kettős mérce az életünkben: az ítéletet, a világosságot csak másokkal szemben alkalmazzuk, míg saját hibáinkkal szemben elnézőek vagyunk. Magam is csak nemrég döbentem rá, hogy 1Jn 1,7-ben ott van ugyan, hogy Jézus vére „megtisztít minket minden bűntől”, és ez hatalmas biztatás, szilárd alap, de a mondat eleje így hangzik: „Ha pedig a világosságban járunk...”

Írók, filmrendezők sokszor használnak fel bibliai témákat. Eszembe jut egy film, amelyben az a házasságtörő asszony szerepel, akit Jézus felmentett. A film úgy állítja be a történetet, hogy Jézus nem ítél el senkit, csak megbocsát. De figyelniük kell arra, hogy Jézusnak az asszonyhoz intézett utolsó szavai így hangzanak: „...menj el, és mostantól fogva többé ne vétezz!” (Jn 8,11) Tehát a bűn nem bagatell dolog. Nem játék. Nem olyasmi, amit folytatni lehet Jézus bűnbocsátó véreből bízva. Felvetődik a kérdés: ott van-e életünkben a világosság?

Talán ismerjük Aháb király történetét (1Kiráj 21), aki megkívánja szomszédjának, Nábótnak a szőlőjét, de Nábót nem adja. Mikor ezen kesereg, felesége arra biztatja, hogy vegye el a szőlőt erőszakkal, hiszen ő a király, rá nem vonatkozik a törvény. Ez valami más eset, ez kivétel. – Hányan szépítik így a bűnüket: amit teszek, nem lopás, csak „ügyeskedés”. De ha a világosságban járok, akkor nevével nevezem a bűnt, tehát: önzésem tényleg önzés, lustaságom tényleg lustaság. Hazugságom nem ártatlan füllentés. Aggodalmaskodásom tömény hitelenség Isten iránt. Pénzhajszolásom bálványimádás. És minden mögött ott van, hogy hitetlen vagyok. Talán nem így mondom, talán járok templomba is, de amit a templomban hallok, és amit a Bibliában olvasok, azt nem veszem komolyan.

Vegyünk egy példát. Tudjuk az első parancsolatból, hogy csak Istent szabad imádni. És hányszor halljuk mégis: „Imádom az unokámat!”, „Imádom a természetet!” vagy netán „Imádom az édességet!” Miért mondunk ilyesmit? Azért, mert már üressé vált az, hogy „szeretem”, és habozás nélkül kiszalad a szánk, hogy „imádom...” Ámós próféta könyvének 5. fejezetében hallunk arról, hogy az olyan istentisztelet, éneklés, imádság, vallásosság, amelyben nincs bűnbánat és bűneink megítélése, utálatos Isten előtt.

Ébredésre van szükség. Látnom kell, hogy kettős mércét használok. Mással kemény vagyok, magammal elnéző. Vállaljuk a világosságban való járást! Egyedül ez képes ledönteni a kettős mércét, és közösséget teremteni a másik emberrel.

Jézus vére megtisztít minket minden bűntől – ez nem jelszó! Ez valóság. Ha komolyan vesszük, akkor többé nem kell leplezni bűneinket, hanem elfogadva az ő szabadítását, új életet kezdhetünk, világosságban járhatunk.

■ GÁNCÁS ALADÁR

SEMPER REFORMANDA

„Aki pedig már tudja, hogy Krisztus által kegyelmes Atyja van, az igazán ismeri Istent; tudja, hogy Istennek gondja van rá, segítségül hívja, egyszerűen: nincs Isten nélkül, mint a pogányok.”

► Ágostai hitvallás XX. cikk (Nagy Gyula fordítása)

LAPUNK
A VILÁGHÁLÓN:
MÁGYA
WWW.EVELET.HU

SZENTHÁROMSÁG ÜNNEPE UTÁN 3. VASÁRNAP – 1MÓZ 32,14.21b–31

„Nem bocsátlak el,
amíg meg nem áldasz engem”

Jákób neve azt jelenti, hogy csaló. Így hívták Izsák kisebbik fiát, mert haldokló atyjától csalással csikarta ki a bátyját, Ézsauttól elsőszülöttségi áldást. Nem a vele járó jogok és anyagi előnyök miatt kívánta ezt, hanem a nagypapjának, Ábrahámnak adott isteni ígéret örököse akart lenni. Ezért vállalta a csalás minden kockázatát. Ézsaut viszont nem az ígéret érdekelte, hanem az elsőszülöttségi áldással járó atyai vagyon. Ennek elvesztése miatt haragudott öccsére, Jákóbra.

Ezt Jákób is tudta, és – miután az atyai vagyont megsokszorozta – arra gondolt, hogy az okozott kár megtérítésével kiengesztelheti Ézsautt. Ha vissza is adja a csalárdul megszerzett földi javakat, az isteni ígéretnek akkor is örököse marad. Legalábbis a jog szerint. De vajon Isten követi-e a jogot? Hiszen a jog földi tudomány: Isten nem köteles alkalmazkodni hozzá. Jákób szívét kétféle mardossa: Isten vajon elismeri-e, hogy a csalással megszerzett elsőszülöttségi joggal őrá szállt az Ábrahámnak adott ígéret? Tudta, hogy Isten nem csaphatja be. Isten bizonyosan látta, hogy Izsák az atyai áldást elsőszülött fiának, Ézsauk szája, és – mivel Izsák érzelmei vérségére el-tompultak – nincs tudatában annak,

hogy valójában kisebbik fia, Jákób térdel előtte, és áldó kezét az ő fejére helyezi.

Kit tekint Isten az ígéret örököseinek? A Jabbók révénél átélt rejtélyes éjszakai kaland nyomán Jákób erre kap feleletet. Álom volt csupán az Istent megjelenítő titokzatos személyrel való tusakodás? Vagy éberem átélt látomás? A fizikai valóság síkján végbement esemény? Bár a birkózás során szerzett csípőficam kellemetlen tüneteit Jákób hátralevő élete minden napján a fizikai síkon tapasztalhatta, a különös éjszakai látogató megjelenését mégsem vethetjük alá tudományos elemzésnek. Két dolog bizonyos: mindenekelőtt az, hogy Jákób a földi apától csalással elvett áldás Isten előtti érvényességéért küzdött a titokzatos személyrel. És bizonyos az is, hogy ezt sikerült elérnie. „Nem bocsátlak el, amíg meg nem áldasz engem” – Jákóbnak ez a kívánsága bizonyosan teljesült.

Bár Isten soha nem szorult rá, hogy „bizonyítványt megmagyarázzuk”, annyit talán mégis megjegyezhetünk, hogy az ígéret öröklésének elismerésével nem Jákób csalását szentesítette, hanem azt a vágyát teljesítette, amely az önmagában nézve elítélhető és elítélendő csalásban megnyilvánult: bármire kész volt az első-

szülöttségi jog megszerzéséért, mivel ilyen nagyra értékelte az Ábrahámnak adott isteni ígéretet, amely része volt az elsőszülött örökségének. Isten nemcsak Jákób csalását látta, hanem azt is, hogy Ézsau ezt az ígéretet annak idején kevesebbre becsülte egy túl lencsénél. Ezért ítélt úgy, hogy legyen inkább Jákóbé, aki ezért nemcsak apjával és bátyjával szállt szembe, hanem – a rejtélyes éjszakai látogatóval birkózva – attól sem riadt vissza, hogy magával Istennel is megküzdjön.

A történet végkifejlete nem azt sugallja, hogy a halandó Jákób erősebb a mindenható Istennél, de legalábbis egy ókori küzdősportban jobb nála. Isten nem annyira legyőzni, mint inkább meggyőzni hagyta magát: igazságos, hogy az kapja örökségül az ígéretet, aki nemcsak többre értékeli annál, akinek az öröklés normális rendje szerint járna, hanem még egy emberleg kilátástalan küzdelemre is vállalkozik érte. Hiszen mennyi esélye lehet az embernek Istennel szemben? A történet azt sugallja, hogy mégis van esélye annak, aki Istent a saját életénél is jobban szereti! Hiszen az Ábrahámnak adott ígéret elnyerésétől Jákób azt remélte, hogy Isten úgy lesz az ő Istene, ahogyan Ábrahám Istene is volt, akinek nemcsak

A VASÁRNAP IGÉJE

Kánaán ígerte örökségül, hanem megengedte, hogy egész életében vele járjon, sőt barátjának nevezte. Jákób ezt az Istennel való közvetlen, meghitt viszonyt remélte az elsőszülöttségi áldástól. Ezzel nyerte el Isten tetszését, szemben Ézsauval, akit az áldásnak csak az anyagi vonzata érdekelt. Nem „cél szentesíti az eszközt” hírhedt elvéről van itt szó! Isten nem igazolta, hanem megbocsátotta Jákób csalását, és a titokzatos tusakodás végén ezért adta neki az Izrael nevet: „...küzdöttél Istennel és emberrel, és győztél.”

Hitünk szerint Jézus Krisztus is megküzdött Istennel azért, hogy mi is örökösei lehessünk ígéreteinek. Húsvét annak igazolása, hogy Isten ebben a küzdelemben Jézusnak ítélte a győzelmet. Számunkra az ígéret teljesülése a Jézus Krisztusban való hithez van kötve. Nekünk nem kell a Jákóbéhoz hasonló csalást elkövetnünk. A hit harcát azonban életünk végéig vívunk kell! „Csak” hinünk kell – ez nem könnyítés! Sokszor könnyebb hősies cselekedeteket véghezvinni, mint a hit küzdelemben megállni. Ezért imádkozzunk naponta Luther nyomán: Uram, én a magam erejéből nem tudnék benned hinni, hozzád menni, nálad megmaradni. De te hitre vezetsz, és megtartasz a veled való közösségben.

■ VÉGHÉLYI ANTAL

Oratio œcumenica

Mindenható Istenünk, hálát adunk azért, hogy keresel és megszólítasz bennünket. Nem érdemeljük meg figyelmét és áldozatodat, mert gyakran megfélemlítünk a veled való kapcsolat ápolásáról. Bűnök szennyeznek lelkünket, te mégsem fordítasz nekünk hátat. Add, hogy tisztán lássuk irántunk megnyilvánuló szeretet mélységét, hogy abból erőt merítve mi is el tudjunk indulni az idegenből hazafelé! Adj erőt nemet mondani a csábító lehetőségekre, az egyszerűt, a tisztát, az otthonit választani. Jézus Krisztusért kérünk...

[Gyülekezet] Urunk, hallgass meg minket!

Mennyei Atyánk, sokszor nem értjük, mi hova vezet ebben a világban. Már sokszor az sem egyértelmű, me-

lyük a világos és melyik a sötét. Csak akkor lehetünk nyugodtak, ha életünket, sorsunkat te tartod kezében. Kérünk, vedd pártfogásodba országunk népét, mert nélküled a legjobb lehetőség is rossz lehetőség, de ha a te áldásod van rajtunk, akkor minden nehéz helyzet a javunkra válik. Add, hogy ezt felismerve hálás és reménytel szívvel éljünk, minden jót tőled reméljünk, minden nehézséget atyai szeretetedre bízunk. Jézus Krisztusért kérünk...

[Gyülekezet] Urunk, hallgass meg minket!

Mennyei Atyánk, rád bízunk azokat, akik különösen is rászorulnak irgalmadra: a gyermekeket, az időseket, a szerencsétlen sorsúakat, a betegen élőket. Azokat,

akik egészségesnek tűnnek, ám lelki bánatuk miatt mégsem azok. Lelked erejével támassz irántuk irgalmat és segítő szándékot a többi emberrel! Add, hogy egymásnak segítő társai, igaz barátai lehessünk! Add, hogy megtapasztaljuk a jó szándék és a segítő kéz áldását. Jézus Krisztusért kérünk...

[Gyülekezet] Urunk, hallgass meg minket!

Szerető Urunk, hozzád fordulunk egyházunk dolgában is. Kérünk, add meg nekünk, hogy belássuk és megvalljuk bűneinket, valahányszor haszontalan szolgálód voltunk. Add, hogy megtapasztaljuk Lelked egységet teremtő erejét és az összetartozás örömét szent neved dicsőségére! Ámen.

ISTENTISZTELET ÉS ... 5.

Istentisztelet és valláspedagógia

Fiatalok istentiszteleti szolgálatra készülnek. A vasárnapi istentiszteleten imádságok, liturgiai szövegek, versek felolvasásával, énekléssel és hangszeres zenével vesznek részt. Az előkészítő megbeszélésen szóba kerülnek az istentisztelet meghatározó elemei: kérés és hálaadás, panasz és dicsőítés, hallgatás és ének. Isten igéje és áldása, az egyházi esztendő, az Isten előtti és az Istenhez forduló beszéd és jelenlét. Hozzáteszi mindenki azt, ami je van – gondolatait, kérdéseit, feszültségét, hálaadását, a témához kapcsolódó versét vagy énekét, hangszeres játékát. Izgatottság is kíséri a felkészülést: nem egyszerű több ember előtt felolvasni, megszólalni, énekelni, de biztosságot ad a közösség, az, hogy nem egyedül állok ki, hanem együtt veszünk részt az istentiszteleten. A felkészülés folyamán sokszor hallott, de nem igazán meghallott mondatok megelevenednek, tartalmat és jelentőséget kapnak, az idegen és kötött rend ismertté, formálhatóvá és szeretetté válik, de a megismerteket, megtapasztaltakat a közösen átélt és megvalósított istentisztelet élménye, öröme teszi teljessé. Az alkalom után csillogó tekintetek néznek vissza a templompadból a lelkesre.

Egy gyülekezeti csoport részt vesz a német evangélikus egyház egyházi napjainak érdekes és sokszínű istentiszteletein; Taizé-találkozóra mennek a fiatalok; a szomszéd gyülekezet „Tamás-misé” szervez; hálaadó istentiszteletet közvetít a ZDF televízió. Alkalmak és események, amelyek új impulzusokkal

töltönek el, amelyek – egymással megosztva őket – beszélgetésekre ösztönöznek, kérdéseket indukálnak, átgondolásra szólítanak, a helyi istentiszteleti élet gazdagítására buzdítanak. Tudatossá és megéltté teszik az istentisztelettel való kapcsolatunkat. Hiányosságokra mutatnak rá, okokra kérdeznék vissza, rádöbbennek arra, hogy „Isten tiszteletének művészete” a miénk, rólunk és nekünk is szól, formálhatjuk és alakíthatjuk úgy, hogy Istenünk tiszteletét kifejező, ismerős és szeretett formát öltösz, megszólítóvá váljék.

Istentisztelet és pedagógia – első olvasatra kicsit furcsának tűnik e párosítás. Igaz, a protestáns istentiszteleteknek a reformáció óta meghatározó pedagógiai dimenziójuk is van, melynek jellemzője többnyire a tanítás előtérbe kerülése. Ahogy énekeink között szép számmal vannak olyanok, amelyek egy-egy alapvető teológiai tanítást foglalnak össze (tipikus példái ennek Luther „káténekei”, például EÉ 72., 247., 295., 303., 433.), úgy a prédikáció tanító és nevelő irányultsága is meghatározó. Kritikaként pedig épp az szokta érni evangélikus istentiszteleteinket, hogy a spirituális, életközeli, élményt adó, közösséget formáló megszólítás háttérbe szorult a racionális megközelítés, a mindennapi élet felett sokszor elbeszélő tanítás mellett.

A gyakorlati teológia és pedagógia közös törekvése azonban, hogy az emberre a maga testi-lelki-szellemi egészében, élethelyzetét és körülményeit figyelembe véve tekintsen, aki nem a tanítás

és az istentisztelet tárgya passzív befogadóként, hanem aktív résztvevőként és formálóként van jelen hitével és kétségeivel, tapasztalataival és élményeivel, Istent, ünnepre áhító szívvel, napi gondoljaival, problémáival. Dicsőrete, hálaadás, panasz, kérés és ünnepi megjelenési formát keres, hit- és életkérdésében iránymutatást vár, talentumaival és hiányosságaival befogadó és megtartó közösségre vágyik. Ha nem talál rá erre a megjelenési formára, ha a forma és a tartalom megfogalmazása számára idegen, ha nyitottsága ellenére kívülálló és magányos marad, akkor az nem az ő istentisztelet. Hagyományból, megszokásból, esetleg tiszteletből részt vehet rajta, de nem tekint igazán sajátjának.

A valláspedagógia szerepe egyértelmű az istentiszteleti életre való nevelésben. A gyermekek és a fiatalok, az újonnan érkezők bevezetése az „istentisztelet-közegbe”, az istentisztelet elemeinek megismertetése és „begyakoroltatása” különböző keretek között és változatos módszerekkel történhet. Fontos a tanítás, motivációs alapot azonban az istentisztelethez való érzelmi kötődés megjelenése adhat. Élményt adó istentiszteletekre van szükség gyermeknek és idősebbnek, a gyülekezeti élettől eltávolodtnak éppúgy, mint a vasárnapi istentisztelet rendszeres látogatójának vagy a templomba óvatossá-félve először benyitónak.

A valláspedagógiának az istentiszteleti életre való nevelésen túlmutató szerepe is van: fel kell tennie a pedagógiai

megközelítés kérdéseit az istentisztelettel kapcsolatban. Mi az istentisztelet lényege? Milyen élethelyzetek teremtenek istentiszteletet? Milyen megjelenési formával és nyelvvélel kommunikálható spiritualitás, ünnep, élmény és tapasztalat? Miért van szükségünk rítusra? Hogyan jönnek létre rítusok és szimbólumok, mi a szerepük, mikor és hogyan vesztik el jelentőségüket? Hogyan kerülnek egymással kapcsolatba a tradicionális és a modern elemek? Hogyan hordoznak közösségi formák egyéni érzéseket és tapasztalatokat? Mi az oka az istentisztelet „sikerének” vagy éppen „sikertelenségének”? Miért érzem jól vagy rosszul magamat egy istentiszteleten? Tartalom, helyszín és kommunikációs formák milyen összhangban jelennek meg az istentiszteleten? Milyen hatása van az istentiszteletnek a résztvevőkre?

Többek között ezek azok a – nem teológiai megközelítésből fakadó, és nem kizárólag teológiai válaszokat váró – kérdések, amelyeket sokszor háttérbe szorítanak a liturgiortörténeti identitás védelmére (vagy keresésére vagy rekonstruálására) irányuló törekvések és a dogmatikai megfelelésre való koncentráció. Ezek a kérdések azonban – ahogy a pedagógia kérdései – a gyakorlat oldaláról érkeznek, és mint ilyenek, nem szoríthatók háttérbe. A válaszok keresésének folyamata és következménye istentiszteleti életünket és hitünket gazdagítja, közelebb hozza és a sajátunkká teszi „Isten tiszteletének művészetét”.

■ SOLYMÁR MÓNKA

LITURGIKUS SAROK

Ülésezett a Magyar Evangélikusok Tanácskozó Testülete

◀ Folytatás az 1. oldalról

A főállásban német gyülekezetben szolgáló lelkész kiemelte, hogy ebben az anyanyelvet és hitet ápoló szolgálatban nagy szükség volna az anyaországi egyház támogatására. Ennek egyik módja lehetne, ha a MEE bizonyos időre külszolgálatra szabadítana fel lelkészeket, vagy szorgalmazná, hogy az adott ország evangélikus egyháza önálló egyházközésként ismerje el a magyar gyülekezeteket. (Erre eddig az egyetlen példa a bécsi székhelyű Ausztriai Magyar Evangélikus Gyülekezet, amelynek megválasztott lelkésze – a jelenleg ösztöndíjasként az osztrák fővárosban tanuló *Solymár Mónika* – szintén részt vett a tanácskozáson.) A nyugati magyar diaszpórában másutt is boldogan fogadnák azokat az ösztöndíjas teológushallgatókat – mondotta Gémes Pál –, akik szívesen besegítenének a szolgálatba.

Nem csoda, hogy a legteljesebb mértékben egyetértett ezzel a következő felhívással, a Svédországban élő, de a finn-és észtországi magyar protestánsokat is lelkigondozó *Molnár-Veress Pál* lelképásztor, hiszen – mint referátumából kitént – az említett területeken mindmáig egy maga tevékenykedik...

Ezután az erdélyi evangélikusok helyzetéről esett szó. *Fehér Attila* püspöki titkár ismertette az egyháznak az ifjúság körében, a diakónia területén, illetve a világi médiában végzett szolgálatát, valamint az egyházon belüli sajtómunkát. Végezetül *Fabiny Tamás* lelkész, televízi-

ós szerkesztő egy rövid filmösszeállítást mutatott be a határon túli magyar gyülekezetek életéről. E film a tanácskozás résztvevőit megismertette olyan határon túli – felvidéki, vajdasági, burgenlandi és muravidéki – magyar evangélikus közösségekkel is, amelyeknek a képviselői a mostani ülésen nem lehettek jelen. A lelkiekben és információkban gazdag ülés *Fehér Attila* áhítatával fejeződött be.

A találkozó zárónapján a résztvevők közül néhányan látogatást tettek az Evangélikus Missziói Központban, valamint a Luther Kiadóban, illetve az *Evangélikus Élet* szerkesztőségében. A köz-

pontban folyó munkáról *Szeverényi János* országos missziói lelkész nyújtott tájékoztatást, a kiadóban és a szerkesztőségben pedig *Kendeh K. Péter* igazgatóval és *T. Pintér Károly* főszerkesztővel vizsgálták meg az együttműködés lehetőségeit.

A METT-találkozón – a Magyar Evangélikus Konferenciájának megalapítása mellett – szó esett arról is, hogy a világ magyar evangélikusai közötti kapcsolat további erősödését szolgálja, ha a következő országos evangélikus találkozó *egyetemes evangélikus találkozóvá* bővíülhetne...

■ GAZDAG ZSUSZANNA

Határozat egy határokon átívelő egyházi szervezet létrehozásáról

A Magyar Evangélikusok Tanácskozó Testülete (METT) Budapesten 2005. június 1-jén tartott ülésén szükségesnek találtuk a magyar–magyar evangélikus (protestáns) kapcsolatok további mélyítését, ezért egyhangú határozattal a következő javaslatot terjesztjük a döntésre jogosult testületek elé:

– Az anyaországban, a Kárpát-medencében, valamint az európai és a tengerentúli diaszpórában élő evangélikusok hitbeli, lelki és nemzeti egységének kifejezésére és erősítésére létrehozzuk a Magyar Evangélikus Konferenciát.

– A MEK szervezésével kapcsolatos előkészítő feladatokra és az alaplokumentum előkészítésére ötagú bizottságot állítunk fel, amelynek tagjai *Adorjáni Dezső Zoltán* püspök (Kolozsvár), *Fabiny Tamás* teológiai tanár (Budapest), *Frenkl Róbert* országos felügyelő (Budapest), *Gáncs Péter* püspök (Budapest), *Gémes Pál* lelkész (Stuttgart).

– Az előkészített dokumentumokat a MEK-hez csatlakozni kívánó egyházak, szövetségek és gyülekezetek döntésre jogosult testületei hagyják jóvá.

Tervünkre az egyház Urának áldását kérjük, és azt hittestvéreink figyelmébe ajánljuk!

Megújult magyar templom Gömörországban

▶ A magyar–szlovák határ borsod-abaúj-zempléni szakasza mentén található – ahogyan arrafelé mondják – a „gömöriesen palócos” nyelvjárásban beszélők kis szigete, „Gömörország”. Nagyobb része ma Szlovákiához tartozik. Az ötmillió lélekszámú ország 370 ezer evangélikusának egy része magyarlakta falvakban él. Ahogyan a szlovákiai magyar evangélikus hívek a templomaikról, közösségeikről gondoskodnak, abban látványosan kifejezésre jut az egyházuk és gyülekezetük iránti szeretetük. Ennek lehetett tanúja *D. Szabik Imre*, a Magyarországi Evangélikus Egyház elnök-püspöke, valamint *Ivan Osuský* szlovák püspök június 4-én Sajógömörben (szlovákul Gemer), ahol a helyi lelkész, *Rusnyák Dezső* szorgos munkája nyomán újraszentelték az impozáns templomot.

A neobarokk stílusban épült templom felújításának költségeihez a német, a szlovák és a magyar egyház is hozzájárult. A sajógömöri gyülekezet az elmúlt tíz évben lépésről lépésre végezte el a szükséges munkálatokat. A mára megépült templombelső barátságos világossággal fogadja az oda belépőt, egyik falán egyedülálló, óriási méretű festményel, mely *Luther Márton* ábrázolja, amint a worms birodalmi gyűlésen el-

mondja a híres mondatot: „Itt állok, másképp nem tehetek...”

Az ünnepi liturgiai szolgálatot a szlovák és magyar származású fiatal lelkészek két nyelven végezték. *Szabik Imre* missziói hangvételű igehirdetése *Jn 15,1–2.4–5* alapján hangzott. Az európai ember talán legmélyebb válságát éli, melyben a kereszténység alig érvényesül – mondta. Ahogyan a szőlőtől a szőlővessző, úgy táplálkozunk Isten-

nel való kapcsolatunkból. Ha nem tartjuk a kapcsolatot Istennel, és nem járunk templomba, magunkat metsszük le a tőkéről. Ha azonban a tőkén maradunk, életkedvet és reményt kapunk. Aki Istenhez tartozik, sok gyümölcsöt terem. Magunknak élünk, vagy továbbplántáljuk az életet? – tette fel a kérdést *Szabik Imre*.

Ivan Osuský Róm 8,12–17 alapján elmondta: a pünkösdi lélekáradásban a jelenlévők átéltették a különbözőségekből teremtődött egységet; Jézus Krisztus kötötte őket össze. „Mi is érezzük, hogy közel vagyunk egymáshoz, ha nem is nyelvünkben, de hitünkben és szívünkben” – fejtette ki a püspök, majd így folytatta: „A templom hitvallás, mely a múltat és a jelent köti össze. Ezt látjuk most itt.” Az ünnepi istentisztelet a jellegzetes dallamú *Miatyánkkal* és az ároni áldással fejeződött be, melyet a két püspök énekelt.

Az ünnepséget megtisztelte jelenlétével a gyülekezettel és lelkészével testvéri kapcsolatot ápoló *Gémes István* és fia, *Gémes Pál*, a stuttgarter magyarok lelkésze; jelen volt továbbá *Simon Zolt* szlovák földművelésügyi miniszter – aki az evangélikus egyház tagja –, valamint a környező falvak polgármesterei.

■ HORVÁTH-HEGYI OLIVÉR

METT-től METT-ig?

Válaszolja a címben feltett sajátos kérdésre, a Magyar Evangélikusok Tanácskozó Testülete legutóbbi ülésének döntése nyomán azt mondhatjuk, hogy egyelőre a Magyar Evangélikus Konferenciáig, ha tetszik: a MEK-ig.

De miről is van szó? A METT rendszeres tevékenysége 2002-ben az Orosháza megrendezett országos evangélikus találkozón indult meg *Sólyom Jenőnek*, a Déli Egyházkerület akkori felügyelőjének a kezdeményezésére. Közel négy esztendő után vetette fel *Adorjáni Dezső Zoltán*, a Romániai Evangélikus-Lutheránus Egyház püspöke, hogy tovább kellene lépni.

Bölcsen, óvatosan, nyitottan indult meg a METT munkája. Ez azt jelenti, hogy az egyházi szervezetben elfoglalt különböző helyzete ellenére mindenki egyenrangú félként lehetett jelen az évi rendszerességgel megtartott találkozón. Valamennyire éppen ebben a sokféleségben rejlik a lényeg, amiért a METT nem jogi formát keresve indult. Azt kellett az elmúlt évek alatt kitapogatni, hogy a Kárpát-medencei, a nyugat-európai és a tengerentúli evangélikusokban megvan-e a bizalom az anyaország és természetesen egymás iránt. Elhiszik-e egymásnak, hogy több mint egy évtizeddel a rendszerváltozás után valóban az evangélikusság és a magyarság adja a meghatározó eszmeiséget, a hitbeli, a lelki és a nemzeti identitást, amely az együttműködés alapját és kohézióját jelentheti?

Erről szövelt az erdélyi püspök javaslata. És ez – sok gondunk ellenére – biztatást is jelenthet a Magyarországi Evangélikus Egyház számára: van hitelünk határon túli testvéreink előtt. Hiszen nem kétséges, hogy a megalakítandó Magyar Evangélikus Konferenciában az anyaországi egyháznak meghatározó szerepet kell vállalnia, betöltenie, serkentve a magyar–magyar evangélikus gyülekezeti kapcsolatokat, képviselve a magyar evangélikusság érdekeit a hazában és a nemzetközi kapcsolatokban is, illetve hátteret adva – éljenek a világ bármely részén – a magyar evangélikus szigeteknek. Fontos továbbra is az ökumenikus gondolkodás. Különösen hangsúlyos ez Nyugat-Európában és a tengerentúlon, ahol értelemszerűen a magyarság kerül

előtérbe mint rendező elv, és a protestáns vagy a keresztény identitás másodlagos tényezőként jelenik meg.

Az Európai Unió kiterjesztése nagy nyomatókat ad az elképzelésnek. Máris könnyebbé vált a szlovákiai, az ausztriai, a szlovéniai magyar evangélikussággal való kapcsolattartás, és frontáttörést jelent majd a 2007-re várható román csatlakozás.

A merőben új helyzet azt is jelenti, hogy van, lenne permanens feladat e téren, ezért vált megaladottá az eddigi gyakorlat: az, hogy az évenkénti ülésező METT jelenti a kapcsolattartás eszközt. Ehhez járul, hogy a megfelelő háttér, megfelelő segítség hiányában csökkennek a rendszerváltozást követően örvedesen megélt gyülekezeti kapcsolatok.

Az optimális szervezeti, jogi forma kialakítása azt is jelentheti, hogy egy, a világ magyar evangélikusságának az ügyeit folyamatosan intéző, az érdekvédelmet és a koordinációt megvalósító, a kapcsolatokat építő iroda működik a Magyar Evangélikus Konferencia keretében. Természetesen a kialakítandó formát minden csatlakozó egyháznak, szervezetnek, közösségnek el kell fogadnia, illetve lehetősége kell, hogy legyen véleménye érvényesítésére. A magyar–magyar evangélikus kapcsolatok markáns fejlesztése, illetve ennek támogatása egyházunk részéről folytatása lenne annak a pozitív válasznak, amelyet a magunk részéről a határon túl élő magyarok állampolgárságának az ügyében képviselünk.

Egymás hite által épüljete – ez a parancs is megjelenik az indokok között. Valójában kettős integrációnak, továbbá erős értékelvűségnek a megvalósulását reméljük: a határokon túl élő magyar evangélikusságnak egyfelől a befogadó országba, másfelől a magyar evangélikusságra való integrálódását. Ez a kettős integrálódás adná a garanciát az asszimiláció elhárításához. Ahhoz, hogy testvéreink, éljenek bárhol – a Kárpát-medencében, Nyugaton, Skandináviában, az Egyesült Államokban vagy Ausztráliában –, megmaradjanak evangélikusnak és magyarnak.

■ FRENKL RÓBERT

Lelkésziktatás Bényén

Az iktatandó lelkész, *Buday Zolt* bényei története közel három esztendővel ezelőtt kezdődött, amikor budapesti, majd kolozsvári teológiai tanulmányainak befejeztével segédlelkészként a Dél-Pest Megyei Egyházmegyéhez tartozó bényei, kávai és gombai hívek páztorolásával bízott meg. A budavári gyülekezetből indult *Buday Zolt* iktatásán *D. Szabik Imre*, az Északi Egyházkerület püspöke, *Koczor Tamás* esperes és *id. Cselovszky Ferenc*, a gyülekezet egykori, harmincöt éven át Bényén szolgált lelkésze állt az oltár előtt.

Az egyházmegye lelkészi kara szinte teljes létszámban jelen volt az ünnepi alkalmon – csakúgy, mint a fogadó gyülekezetek presbiterei. *Szabik Imre* igehirdetésében a fiatal lelkész szívére helyezte: igazán világitani csak akkor tud a helyben lakó lelkész, ha életével világit, ha hitelesen él. „A lélekmentés örömeivel légy jelen a gyülekezetben, de tudd, hogy sorsunkat nem mi tartjuk a kezünkben. Világit Jézus Krisztus fényével!” – mondta az egyházkerület lelkészi vezetője, miközben az oltárról vett lánggal meggyújtotta a jelképi szolgáló gyertyát, átadva ifjú szolgatársának.

Vallomásszerű prédikációjában a beiktatott lelkész őszintén tárta fel eddigi életútját. Isten elhívott egy embert, aki hol meghallotta a hívást, hol nem; az Úr beleszólt az életébe: kudarcokkal és sikerekkel tette próbára. „Most itt is ez történik. Isten beleszólt az életembe. Bényére hívott, és maradok. De Isten nemcsak a lelkészt hívja el, hanem mindenkit. És ez mindannyiunkat kötelez. Vajon hányunknak jut majd eszébe szerdán a vasárnapi ige?” – tette fel a kérdést *Buday Zolt*, igemagyarázatának zárásaként hozzátéve: „Ahol Isten a hétköznapi életben is jelen van, ott nem történhet baj. Olyan legalábbis nem, amelyet ne lehetne elviselni.”

A lelkésziktatáson jelen volt *Benczúr László*, az Északi Egyházkerület felügyelője és *Pusztai László* nyugalmazott lelkész, *Buday Zolt* anyai nagypapja, valamint az erdélyi Kis-Küküllő menti Magyarbénye lelkésze – az egykori kolozsvári szobatárs –, *Szántó Mihály*. Az ünnepi eseményt *Bénye, Káva és Gomba* polgármestere is megtisztelte a jelenlétével.

■ HHO

D. Szabik Imre és Ivan Osuský

A SZERZŐ FELVÉTELE

A SZERZŐ FELVÉTELE

Aliansz-prioritások

► Ima- és böjtnapot tartott a Magyar Evangéliumi Szövetség (Aliansz) az egyházak, kegyességi irányzatok megbékéléséért és a közös, hatékony misszióért. A 2004 márciusában Vajtán megrendezett találkozón – melyen szolgálatuk prioritásairól beszéltek a nemzetközi és a hazai Aliansz-vezetők – merült fel a kérdés fontossága. Az alkalomnak a metodista egyház adott helyet a Kiscelli utcai központi épületében. A cél az volt, hogy az Úr színe előtt tartsunk bűnbánatot az elmúlt évszázadokban és évtizedekben elkövetett bűnök miatt, kérjük Isten és testvéreink bocsánatát, és szabaduljunk fel a közös misszióra.

Az eddigi, ehhez hasonló eseményekhez képest előrelépést jelentett, hogy előtérbe került a katolikusok és a protestánsok közötti szakadék kérdése, a „történelmi” egyházak és a „szabadegyházak” közötti megbékélés szükségessége, a „karizmatikus” és a kevésbé karizmatikus irányzatok bűnbánata, egységkeresése.

Hálát adtunk a másikkban kapott ajándékokért is; testvéri, tanítványi légkörben, Isten áldását megtapasztalva voltunk együtt. Az öt órán át tartó együttlétlen igehirdetéssel, bizonygatókkal szolgált D. Szabó Dániel, az Aliansz elnöke, dr. Szabó Tamás katolikus püspök, Rácz Lajos református lelkész, Szeverényi János evangélikus missziós lelkész, Kovács Géza baptista lelkész, dr. Kovács Géza, az Aliansz főtábornoka, Hecker Frigyes metodista lelkész és Simonfalvi Lajos pünkösdi teológiai tanár. Az éneklést Győri János Sámuel evangélikus lelkész vezette. Isten igéje, üzenete erőteljesen is megszólalt, többek között egy katolikus testvérnőn keresztül.

■ SZEVERÉNYI JÁNOS

A 2005. május 7-én tartott megbékélési konferencia dokumentuma

1. Jézus Urunk akarata az övéi egysége. Ezért az Isten Fia imádkozott.
2. Ettől az egységtől – az előrelépések mellett is – még messze vagyunk. Ez a szomorú tény botránkoztatja a kereszténység környezetét, és hátráltatja a missziót.
3. A legtöbb, általunk ismert felekezetben Urunk munkálkodik, az Atya, a Fiú és a Szentlélek által testvérek vagyunk.
4. Az elmúlt években több közös szolgálatban éltünk meg a Krisztusban kapott lelki-szellemi egység valóságát (MEKDSZ, Timóteus Társaság, Aliansz, pásztorkörök, „Ez az a nap”...).
5. Szükség van továbbra is a fel nem tárt betegségek, gócpontok, bűnök, mulasztások megváltására.
6. Mindez csak a Lélek segítségével történhet, aki képes meggyőzni a bűn felől.
7. Eljött az ideje annak, hogy az Isten által felkészített „útépítők” az Úr vezetése alatt meghatározzák a szükséges közös lelki-szellemi alapot: mi az, ami elengedhetetlen az üdvösséghez; mi az, ami lényeges, de nem feltétele az üdvösségnek, és melyek azok a dolgok, amelyek nem lényegesek.
8. Hiszünk, hogy az Úr gyermekei, akiket egymás mellé állított az elmúlt időkben, alkalmassá válhatnak erre a munkára, szolgálatra. A Szentlélek vezetése alatt beszélgetnünk kell a jövőben a keresztiségről, az úrvacsoráról, a Szentlélek munkájáról és az egyházzal. Nem engedhetjük, hogy az Urunktól kapott legdrágább ajándékok kapcsán ezekben az „elfajult” időkben elválasszon minket a sátán.
8. Az eddigiéknél hatékonyabb, közös szolgálatra, misszióra van szükség hazánkban.
9. Kérjük és javasoljuk, hogy a közösségek saját köreikben is tartsanak hasonló megbékélési alkalmakat.
10. Kérjük és javasoljuk, hogy településenként alakuljanak felekezeti munkatársi és pásztorközösségek az egység és a szolgálat reményében.

Budapest, 2005. május havában

Az Aliansz vezetősége

Duna Televízió

A sajtógömöri magyar evangélikusok. Néhány hete istentiszteletet közvetített a Duna Televízió a felvidéki sajtógömöri evangélikus templomból. Ezúttal a gyülekezet hétköznapi ismerhetik meg a Duna Tv nézői. Az összeállítás az Isten kezében című sorozatműsorban látható június 18-án, szombaton 12.05-től. Szerkesztő-riporter: Fabiny Tamás.

Evangélikus istentisztelet. Istentiszteletet közvetít felvételtől a Duna Tv Pest-szentlőrincről június 19-én, vasárnap 10 órától. Igét hirdet Győri Gábor esperes.

Mint azt május 29-i számunkban hírül adtuk, Válogatott kétbalkezesek címmel keresztény humorpályázatra beérkezett írásköböl összeállított kötet jelent meg a Harmat Kiadó gondozásában. Az Evangé-

likus Életben is gyakran publikáló Füller Tímea mellett a kötet másik evangélikus szerzője Sch. Szász Emőke, akinek alábbi írását a Harmat Kiadó főszerkesztőjének, Naszádi Krisztinának az ajánlására közöljük.

Az ökumenizmus és én

■ SCH. SZÁSZ EMŐKE

Hangzatos a cím, túl hivalkodó, mégis valójában erről van szó, hogy milyen kalandokba és megfigyelésekre visz engem az ökumenizmus. A helyzet ugyanis a következő: szeptember óta együtt járunk. Tudniillik az ökumenizmus és én. Mielőtt bárki félremondolna: egy iskolába járunk. Pontosabban kettőbe, de együtt.

Hogyan lehetséges ez? Adva van egy katolikus iskola, amelynek alsó és felső tagozatát két külön épületben helyezték el. És testvéreink szépen, példásan megszerkesztve az órarendet, heti két hittanórát terveztek ugyanabban az időben reformátusoknak, katolikusoknak, evangélikusoknak (más felekezeti hittanóra is lehetne, ha lenne szabad terem no meg szabad gyerek). Tulajdonképpen hétfőn és csütörtökön az egész iskola hittanórázik. Az első órában az alsósok, a második órában a felsősök élvezik (?) ennek gyümölcsseit.

Ebből adódik a különleges helyzet, hogy a hitoktatói gárda jelentős része ilyenkor útra kel a szünveten: az alsósok épületéből a felsősökhöz. Tízpercnyi séta, mégis számtalan megfigyelésre ad lehetőséget.

Már szeptemberben, első alkalommal kiszúrta, itt bizony szoros a mezőny: egy friss, katolikus kispap, egy életvidám, katolikus, világi hitoktató, egy kissé savanyú református katechéta (neki néha erősítése támad egy elemedett mestere személyében, aki harci fegyverként előre zengi, trombitálja, harsogja: „Áldás, béékesség!” – és körülnéz, mer-e valaki ellentmondani a csupa „Díííícsér-tessék” világában), no meg jómagam az evangélikusok kis képviselőjeként.

Gondoltam az elején: jobb lesz meghúzódni, szerényen a szélső pályán futni, de

hamar kiderült, itt bizony versenyre kényszerülök. A katolikus hitoktató mindenféle járási nehézségekre hivatkozva autóval teszi meg a két épület közti távot. A kálvinista kolléga – dacolva a szabályokkal – átvág a forgalmas útesten, külön utakon ér célta. A fiatal káplán pedig – követve a szabályokat – hosszabb úton, de békében halad a felső iskola fellegvárába. No meg én is, hiszen alapvetően törvénytisztelő állampolgár volnék.

Rájöttem hamar: furán fog ez egész tanévben kinézni, hogy loholok falusi „papné” létemre a városi kispap nyomában. Inkább igyekeztem csatlakozni hozzá, és ha sikerült, nagyon barátságos fogadtatásra leltem. De ritkán értem utol még a zebra előtt, amelyen keresztül vitt az utunk. Ott ugyanis meg kellett állnia, hiszen a jelzőlámpa tilos fényét tisztelvényes vesztégre kényszerült. Szóval így üldöztem végig párszor a kisváros főtútcáján.

Először nem tudtam mire vélni a dolgot (hisz gyorsan leléptem családból származom), hogy hogyan verhet kenterben László atya. De fény derült a talányra. Az első órában az evangélikus hittanosokkal csak a padlásszobában jut nekünk hely, míg katolikus testvéreinknek első szintű terem dukál. Így jóval kedvezőbb helyzetből startolhat a káplán. No meg szeretek a gyerekekkel lenni, nem robbanok ki a teremről csengetés után. A fiatal pap viszont a következő órában nehéz helyzetbe került: a 8/a-ban tart órát. Tudniillik ez az osztály már egy pedagógust leszázalékolatott idegi alapon, és az igazgató-nő is nehezen tartja őket kordában. Szegény László atyát is számtalanszor megviccelték, így ennek tudható be a nagy rohanás a második órára, hátha sikerül a galád osztály előtt beérkeznie a terembe. Hiú remény... Én nyugodtabban haladok utamon, ugyanis csak egy 8/a-som van, és a többi felsősöm-

mel együtt az ebédelőben tanulunk – amelynek kulcsát csak én kaphatom meg arra az órára.

Szóval békésen haladt az ökumenizmus: az autó, a külön újtár járó kálvinista, a kispap és én – akik csak a zebraánál köszöntjük egymást.

Míg nem egy nap eleredt az eső. Kivédhetetlenül zuhogott, be- és leverősen. Elindulok (amennyire papnéi méltóságom engedi) futva a második órára és annak épülete felé, eső elleni védelem nélkül. Hamar a hatalmas esernyős papba rohanok, aki gálánsan fejem fölé tartja (és a vállamra csurgatja) esernyőjét. Utolérjük a református hitoktatót is, aki a csúnya idő miatt nem mer veszélyesen átkelni az autók birodalmán. Ne ki van eső elleni védelme: kapucnival közlekedik. Hármán haladunk, és ázunk tovább minden védőfelszerelésünk ellenére. Végül a zebra előtt elénk kanyarodik túlköve a katolikus hitoktató az autójával, kitarja az ajtókat, és nem lehet visszautasítani, hisz dől szégyenhez a víz.

Bezsúfolódunk a kicsi járműbe négyen, és békésen nevetve megérkezünk, ázott ürgékként a célunkhoz – egyszerre. Talán így jó az ökumenizmus...

Következtetések:

1. Az evangélikusoknak az ökumenizmusban vagy a padlás, vagy az ebédelő jut csak.
2. Urunk néha utunkba helyez egy-két zebra, amelynek jó észrevenni lassító szándékát.
3. A reformátusok szeretnek külön úton járni.
4. A katolikusok előtűnk haladnak, de nem állnak meg maguktól, csak ha erre lámpa kényszeríti őket.
5. A világi katolikusok a leggyorsabb eszközökkel élenek, és leelőzik a klérust.
6. A felső iskola az utolsó ítélet, ahová végül egyszerre érkezünk.
7. A 8/a pedig maga az ördög...

Luther-szakértő pápa?

A német evangélikus egyház tanácsának elnöke, Wolfgang Huber püspök szerint Ratzinger bíboros Luther-ismeretének köszönhető, hogy a megigazulástánról szóló katolikus–evangélikus Közös nyilatkozat megszületett. A püspök már 1998-ban nagy elismeréssel szolt a – XVI. Benedek néven nemrégiben pápává választott – bíborosról, mivel szerinte Joseph Ratzinger azon kevesek közé tartozik, akik valóban értik Luthert.

1998-ban a Fides et ratio kezdetű encik-

lika vitáján Ratzinger – aki Luthernek a reformáció előtt írt valamennyi írását olvasta – állítólag arra buzdította a jelenlevőket, hogy fedezzék újra fel ezeket az írásokat, mert megmutatják azt a nagy harcot, amelyet Luther vívott önmagával, hogy el tudja fogadni a jó és igazságos Istenről szóló tanítást.

Huber püspök úgy véli, hogy a megigazulás tanáról szóló katolikus–evangélikus Közös nyilatkozat megszületése nem utolsósorban annak volt köszön-

hető, hogy – amikor a folyamat megneklenti látszott – bevonták a munkába Ratzinger bíborost és Johannes Hanselmann püspököt, a Lutheránus Világszövetség akkori elnökét. E két egyházférfi barátságának is köszönhető, hogy létrejött az egyetértés. Hanselmann halála után került sor arra a fontos ülésre, amelyen – egy teljes napon át tartó vita végén – megtalálták a mindkét fél számára elfogadható megfogalmazást.

► Forrás: Zenit/MK

Emlékbélyeg II. János Pál tiszteletére

► A pápa születésének nyolcvanötödik évfordulóján, május 18-án *In memoriam* II. János Pál nevet viselő emlékbélyeget bocsátott ki a Magyar Posta. Az aktusra ünnepélyes keretek között, a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia budapesti épületében került sor. Az alkalmat – amelyen Kovács Kálmán informatikai és hírközlési miniszter mellett Juliusz Janusz érsek, apostoli nuncius méltatta a katolikus egyház fő érdemeit – megisztele jelenlétével dr. Erdő Péter bíboros, prímás, esztergom–budapesti érsek, valamint dr. Gulyás Kálmán egyházügyi államtitkár is.

„Nem ez az első eset, hogy a Magyar Posta olyan bélyeget ad ki, amelyen Róma püspöke látható, annak ellenére, hogy élő személy alakját egyébként nem szokták bélyegen ábrázolni” – mondta Csáki György, a posta elnöke. „Először – látogatta – a pápa 1991-es magyarországi látogatása alkalmával került forgalomba a II. János Pál portréját és Esztergom látképét ábrázoló bélyeg. Az elmúlt évben pedig a közép-európai katolikus találkozó alkalmából készült bélyegblokk szélén lévő képről »köszöntött» mindenkit a pápa.”

A most százezer számozott példányban kibocsátott emlékbélyegen a pápa portréja látható, a keretrajzok pedig II. János Pál magyarországi látogatásait idézik fel. A katolikus egyház fő 1991 augusztusában és 1996 szeptemberében tett apostoli látogatást hazánkban.

Az ötszáz forintos áron forgalmazott bélyegblokkot Fábán Lajos és Bókay László fotói alapján Lázár Szilvia és Raszler Tibor tervezőművész készítette.

■ G. Zs.

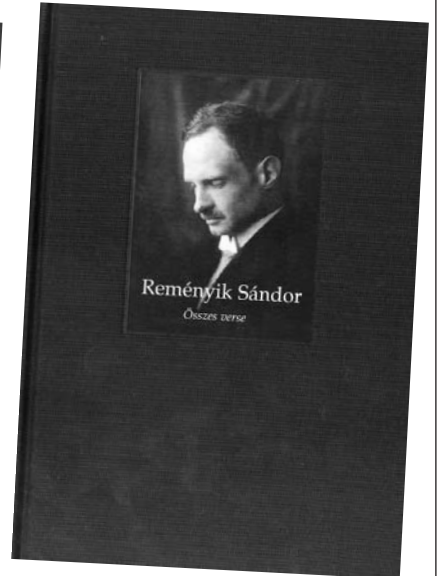
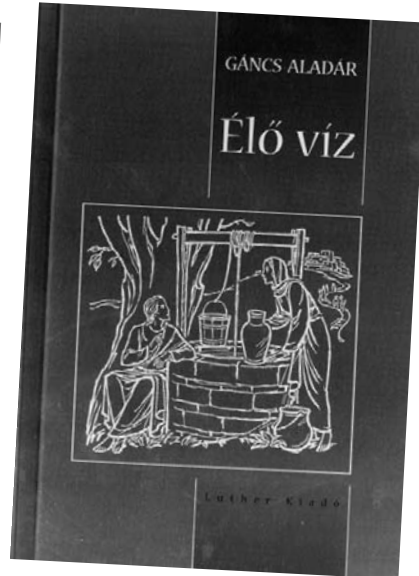
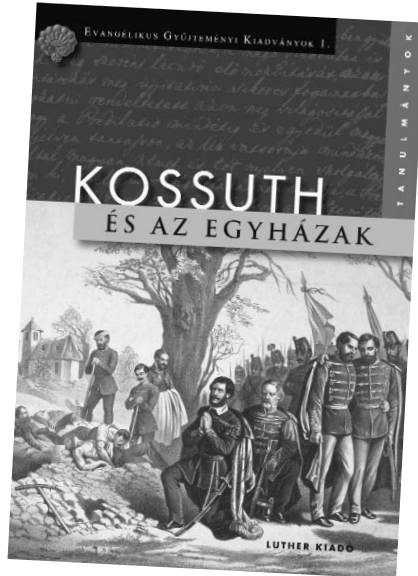
...és egyéb szuvenírek

A képeslap- és nyalóka-kollekciót a Vatikánban örökölte meg Solymos Tamás

Kiadónk ünnepi könyv hete

Két vadonatúj „cím”, és további két – közelmúltban megjelent – kötet ismételt reflektorfénybe állítása tette a Magyarországi Evangélikus Egyház Luther Kiadója számára különösen ünnepivé a hétfőn zárult 76. ünnepi könyvhete. Míg Keveházi László Sztárai Mihályról írt monográfiája, valamint a Kertész Botond által szerkesztett, Kossuth és az egyházak című tanulmánygyűjtemény főként az egyháztörténet iránt érdeklődők körében számíthat sikerre, addig Reményik Sándor Összes verse és Gáncs Aladár az Evangélikus Életben megjelent hitébresztő-hitmélyítő írásaiból válogatott Élő víz című kötete már a könyvheten is – jó értelemben vett – „bestsellernek” bizonyult...

Bemutatták Gáncs Aladár új „szomjoltó” kötetét

Két „láthatatlan” szószékről szól(t) általa az ige. Az egyik az orgonapad volt, a másik pedig az Evangélikus Élet Élő víz rovata. A „láthatatlan ember”, Gáncs Aladár legutóbb május 31-én vált „látható-

rűn, mindenki számára érthető módon szóló keresztény hitünk nagy kérdéseiről, mint ő. Az olvasók nemcsak ezeket az írásokat, hanem a szerzőt is ismerik és szeretik, nem meglepő tehát, hogy a ki-

házi László, a kötetet lektoráló nyugalmazott lelkész. Mint azt a lapunk május 8-ai számában közölt „születésnap interjúban” is megírtuk, a szerző családjában Mária Terézia óta hat egymást követő generáció választotta a lelkészi hivatást. Gáncs Aladár Csepelen, majd Nyíregyházán szolgált, és a lelkészi munka mellett a zenei pályát is hivatásának tekintette. Lelkipásztori munkája során rendkívül fontosnak tartotta az az ébredés ügyének előmozdítását.

Hogy még most is ezt teszi, annak bizonyossága a most megjelent kötet, melynek egy-egy darabja – T. Pintér Károly szavaival élve – „a lényeg másfél flekkben”. Maga a szerző az Élő víz rovat szerzőjeként végzett másfél évtizedes szolgálatának nehézségét és szépségét emelte ki. Mint mondotta, neki is meg kellett tennie egy utat, amíg eljutott oda, hogy lelkésszé és az evangélium, közelebbről az ébredés ügyének előmozdítójává váljon. Hiszen ő „csak” zenész akart lenni – az ébredés miatt lett lelkipástorra és íróvá. „Nem születtek volna meg ezek az írások – hangsúlyozta –, ha nem hinném, hogy Jézus Krisztus nem a töme-

Hosszú évek szorgos munkájának eredményeként született meg, és vált immáron közkinccsé Keveházi László egyháztörténelmi munkája. „A kereszt igéjét hirdetni kezdtem” – Sztárai Mihály élete és szolgálata című könyvet új, Testes Veritatis (Az igazság tanú) elnevezésű sorozatának első darabjaként adta ki a Luther Kiadó a Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület támogatásával. A kötetet ünnepélyes keretek között június 3-án mutatták be az Evangélikus Hittudományi Egyetemen. Az érdeklődő hallgatóságot Kende K. Péter, a kiadó igazgatója köszöntötte. A magyar reformátorról szóló monográfiát dr. Korányi András, az EHE adjunktusa mellett dr. Monok István, az Országos Széchényi Könyvtár főigazgatója méltatta, de képünk tanúsága szerint a szerző is szóhoz jutott... (Keveházi László jobbján Monok István, balján Korányi András)

vá”, Élő víz című könyvének budapesti bemutatóján. A lapunkban rendszeresen olvasható, közkezdvelt írások szerzőjét a kötetet megjelentető Luther Kiadó igazgatója, Kende K. Péter köszön-

adó könyvesboltjában rendezett könyvbemutatóra is sokan elzarándokoltak.

Nemcsak köszönő, hanem köszöntő szavak is elhangzottak, amikor Kende K. Péter megnyitotta a családi hangu-

A szerző – Gáncs Aladár

A kiadó – Kende K. Péter

A méltató – Keveházi László

tötte, majd Keveházi László lelkész és T. Pintér Károly, lapunk főszerkesztője méltatta az író és legújabb kötetét.

Szerkesztőségünkben gyakran szól a telefon. Sokszor előfordul, hogy a hívó fél Gáncs Aladár írásait „követeli”. Nem csoda, hiszen kevesen tudnak olyan egysze-

latú anekdotát, hiszen új kötetének megjelenése mellett nyolcvanadik születésnapja alkalmából is gratulálhatott a népszerű szerzőnek.

A könyvbemutatón elsőként Gáncs Aladár személyét és munkásságát mutatta be, illetve ismertette röviden Keve-

gekkel foglalkozik, hanem személyesen szólít meg. És amikor hangzik az ige, megindul Isten harca az emberért.”

Ugyancsak ez történik – teszi hozzá mindehhez a krónikás – az Élő víz olvasása közben...

■ GAZSU

Reményik összes verse

A Reményik Sándort bemutató kiállításnak otthont adó Petőfi Irodalmi Múzeumban június 1-jén mutatták be a költő összes költeményét közreadó köteteket. A múzeum főigazgatójának, dr. Ratzky Ritának a vezetésével lezajlott kerekasztal-beszélgetésen elsősorban a költő korábban alig ismert szerelmi költészetéről folytatott élénk eszmecsereét Dávid Gyula, a kötet szerkesztője (képünkön balra) és Szakolczay Lajos irodalomtörténész.

FOTÓ: KENDEH K. PÉTER

Az evangélikus országos gyűjtemények és a Luther Kiadó tisztelettel és szeretettel hívja Kossuth és az egyházak című tanulmánykötetének bemutatójára június 16-án, csütörtökön 17 órára a Budapest-Deák Téri Evangélikus Gimnázium dísztermébe (1052 Budapest, Sütő u. 1.). A kötetet Dobszay Tamás történész mutatja be.

■ DR. KORÁNYI ANDRÁS

Nemcsak a miénk, de elsősorban feltétlenül

Szthlo Gábor nemcsak a miénk, de jó lenne, ha elsősorban mégiscsak a miénk, a mi egyházunké lenne, azé az egyházé, amelyben élt és szolgált, és amelyben nyújtott teljesítménye történelmi, társadalmi, politikai hatásában a 20. század legjelentősebb életkérdésének közé emeli az evangélikus lelkész.

Hagyományosan május utolsó szombatján találkoznak azok, akiket gyermekként, serdülőként Szthlo Gábor 1944-ben megmentett. Megkoszorúzzák a lelkész sírját Farkasréten, majd koszorút helyeznek el a budavári evangélikus templom falán lévő emléktáblára is.

Tavaly a szokottnál ünnepélyesebb volt az alkalom. Ezt a kettős jubileum indokolta: hatvan év telt el 2004-ig a rémtettek korszaka óta, és harminc éve távozott el az élete utolsó szakaszában Svájcban szolgáló lelkipásztor. Az idén viszont két esemény tette különösen emlékeztetővé a találkozást. A Főbővevangélikus Diakonissza Egyesület gondozásában kiadták Szthlo Gábor 1972 és 1974 közötti íghirdetéseit. A kis kötet megszületése Madocsa Miklósnak köszönhető. Ő vállalkozott a nem könnyű feladatra: a vázlatokból, jegyzetből, félkész munkákból az eredeti szellemiséget és a megkapóan gyakorlatorientált gondolkodást követve egységes kötetet szerkesztett. A vállalkozás kiválóan sikerült. Így mindnyájan épülhetünk ma is Szthlo Gábor zseniális adottságából: abból, hogy az ige üzenetét hihetetlen természetességgel tudta a mindennapi élet kérdéseire vonatkoztatni. Útmutatásai, szerető feddésai, a Megváltóról szóló bizonyágtételei ma is erősek, hitelesek.

A másik esemény, mely markánsan jelezte, hogy Szthlo életművének a jelentősége meghaladja az egyház kereteit, a Göncz Kinga miniszter asszony által összehívott megbeszélés volt. Ezen a „Szthlo-gyerekek” mellett a mai diakónkormányzatok képviselői, vezetői vettek részt azzal a céllal, hogy tanuljanak, épüljenek az egykori Szthlo-birodalom demokratikus tapasztalataiból. Mert nemcsak az 1944-ben, a nyilas hatalomátvétel után néhány nap alatt a református testvérekkel együtt a Jó Pásztor intézmény keretében megszervezett harminckét otthon, a megmentett gyerekek és felnőttek sokasága mutatja a szthloi életmű jelentőségét, hanem az

1945-ben alapított Pax Gyermekotthon, illetve az 1945 őszétől 1950-ig működő Gaudiopolis gyerekváros története is. Ez utóbbi a demokrácia iskolája volt, saját kormányal, polgármesterrel és egyéb tisztségviselőkkel.

A több mint háromórás beszélgetésnek most csak egy mozzanatát, *Keveházi László* nyugalmazott evangélikus esperes-lelkész, egyháztörténész felszólalását emelem ki. Kiderült, hogy ő volt Gaudiopolis első miniszterelnöke. Hadaró volt, édesapja úgymond „háborús bűnös”; édesanyja vitte el Szthlohoz, aki rögtön befogadta. Mint ahogyan – hasonlóan hátrányos helyzetbe került társaival együtt – befogadta a másik oldal, a zsidó származású gyerekcsapat is. Kevésbé ismert, de nem kevésbé fontos ez a történet is. A kétféle üldözöttek egymásra találása annak a demokratikus együttélésnek a megvalósulása, amely mindmáig hiányzik a társadalomból.

A kialakuló diktatúrának nem kellett Szthlo Gábor, Gaudiopolist megszüntetnie. A lelkész a következő évtizedben megszervezte az egyház diakóniai munkáját; legalábbis azt, amire az adott kerek között lehetőség volt.

Nemcsak a diktatúra, hanem a benne élő egyház sem tudta kezelni, értékelni Szthlo Gábor életművét, amely a harmincas évek népfőiskolai munkájától az üldözöttek mentésén át a diakóniáig ívelt. Addig a lényegi felismerésig, hogy az egyház szolgálata, a misszió csak a konkrét társadalmi kérdésekben nyújtott magatartás, szavak és tettek által válik hitelessé. Személyválogatás nélkül kell segíteni, nem kérdezve, hogy evangélikus vagy legalább keresztény-e a segítségre szoruló.

Szthlo Gábor életműve a magyar evangélikusságé. Ha képes, ha akar azonosulni vele. És még inkább a miénk lehet azáltal, hogy nem csak a miénk. Minden igazi alkotás egyetemes érvényű és értékű.

Az ideai találkozáson megfogalmazódott egy kérés, egy javaslat: az Árnyas utat – amelyen 1945 és 1950 között sokat jártak a Budakeszi úti épületek lakói – nevezzék el Szthlo Gáborról. Jelentős lépés lenne ez az életmű értékei, üzenete mai tolmácsolásának az útján. Jó lenne, ha egyházunk a maga súlyával támogatná a javaslatot.

■ DR. F. R.

Népbírósi ítéletek Nyíregyházán

Alig fejeződtek be a harcok Budán 1945 februárjában, már márciusban megkezdtek a népbírósi szervezést. Laikus tagjaikat az akkor működő pártok adták, mint a Magyar Kommunista Párt, a Szociáldemokrata Párt, a Nemzeti Parasztpárt, a Független Kisgazdapárt, valamint a Polgári Demokrata Párt. A tárgyalásokat egy szakképzett bírő vezette. Nyíregyházán a tárgyalások a városháza nagytermében folytak.

Máczay Lajost, az Evangélikus Kossuth Lajos Gimnázium vallásánárát és cserkészparancsnokát 1945. április 3-án halálra ítélte a népbírósi. A tanár főmunkatársa volt a Nyírvidek című napilapnak. A háború alatt közölte a háborús híreket. Halális ítéletét életfogytiglanra változtatták. Éveket ült. Agyvérzéssel nyomorítottan hatvanhat éves koráig élt. 1957. június 26-án halt meg. Börtönében meglátogattam egykori cserkészparancsnokomat.

Dr. Belohorszky Ferenc a Kossuth-gimnázium tanára és igazgatója volt. 1945. június 22-én tízévi fegyházbüntetésre ítélte a népbírósi, tizenhét hónap után szabadult. Évtizedeken át gyógyszergyárban dolgozott. Nyolcvanhat éves korában, 1991-ben halt meg. Könyvtárát leánya a Kossuth-gimnáziumnak ajándékozta, ahol Belohorszky-díjat alapítottak. Hálás tanítványai arcképével ellátott márványtáblát állítottak emlékére.

Túróczy Zoltán evangélikus püspököt a népbírósi 1945. június 25-én tízévi fegyházbüntetésre ítélte, amelyből tíz hónapot töltött le. 1946. március 1-jén szabadult, de püspöki teendőit csak 1948-tól végezhette. 1948. december 16-án Győrött iktatták be a Dunántúli Egyházkerület püspöki székébe. 1971-ben, hetvennyolc éves korában Győrött halt meg. 1993-ban Nyíregyházán ünnepeltük századik születésnapját. 1999-ben, Nyíregyházára érkezésének hatvanadik évfordulóján arcképével ellátott réztábla került a lelkész hivatallá alá egykori munkahelyén.

A közelmúltban jelent meg a Túróczy Zoltánról szóló könyv *Isten embere* címmel. Ebben olvasható a rendőrségi kihallgatás jegyzőkönyve. Mint kiderül belőle, a nyomozó 1940 júniusában a nyíregyházi Kossuth-gimnáziumban érettségizett; érettségi elnöke Túróczy Zoltán püspök volt, német nyelvre dr. Belohorszky Ferenc tanította, a bölcséletet (filozófiát) pedig Máczay Lajostól hallgatta.

Túróczy Zoltán az egyetlen a magyar protestáns egyháztörténetben, akit háromszor iktattak be a püspöki székbe.

■ DR. REMÉNYI MIHÁLY

Mészárszék a bölcsőben

► **Két szám: 5,3 millió – egészen pontosan 5 349 716 – és 1956. Hogy függnek ezek össze? Magyarországon 1956-tól kezdve, vagyis mióta liberalizálták az abortuszt, 5,3 millió terhességmegszakítást (ebből nagyjából 700 ezer illegális) végeztek az orvosok. Döbbenetes adat ez, hiszen egy tízmillió országban ötven év alatt végezték el ezt az 5,3 millió abortuszt. Döbbenetes adat, amely a napjaink utaló halálkultúrára utal.**

A halál kultúráját említettem, amelyről korunk kimagasló gondolkodója, *II. János Pál* pápa beszélt először az *Élet evangéliuma* című enciklikájában. E szerint „a fény- és árnyoldalnak mindenkit rá kell döbenteniük arra, hogy a jó és a rossz, a halál és az élet, a halál kultúrája és az élet kultúrája közti hatalmas és drámai összekötés előtt állunk. De nemcsak előtte, hanem a konfliktus kelős közepében állunk, részesei vagyunk valamennyien azzal a lerázhatatlan felelősséggel, hogy feltétlenül az élet javára kell választanunk.”

Névkutatók terepszemléje

► **A Magyar Nyelvtudományi Társaság újonnan alakult névtani szakosztálya június 2–4. között a Felvidéken, a nyitrai Konstantin Egyetem Magyar Nyelv és Irodalom Tanszékének segítségével rendezte meg első tanácskozását. A konferencia helyszíne a magyar néphagyományokban hihetetlenül gazdag Zoboralja egyik falucskájának, a kultúráját, gyönyörűsége palóc nyelvjárását őrző szépséges Kolonnak a művelődési háza volt.**

A Felvidékről és Magyarországról egybegyűlt negyven, névtannal (is) foglalkozó kutatót *László Béla*, a Közép-európai Tanulmányok Karának dékánja köszöntötte. A nyitrai egyetem magyar tanszékének felépítését a tanszékvezető, *Sándor Anna* – Kolon szülőlté, a gondos helyi szervező – ismertette. Valamennyi előadó a személy-, illetve a helynevek körében végzett, felvidéki vonatkozású kutatásainak az eredményeiről számolt be. Legtöbbjük Zoboralját választotta vizsgálati terepül.

Vonzó tan

Minden elismerést megérdemelnek azok a kiváló nyelvtudósok, akik a nehéz körülmények között is hallatlan szorgalommal, tudományos igényességgel, lelkesedéssel és főként tiszteletre méltó eredménnyel végzik áldozatos munkájukat. Az előadók némelyike mentegetőzve említette, hogy eredendően szociológus, néprajzos vagy éppen történész – a találkozói főszervezője, *Vörös Ferenc* nyelvész hangsúlyozta is a névtannak azt a sajátosságát, hogy sok más szaktudomány eredményeit felhasználja, ezért is vonzó sokak számára.

A tudományos tanácskozás végeztével ünnepélyes bejelentés következett: a nagyszerű nyelvtudós, *Kiss Lajos* emlékére egy évente kiosztandó nyelvészeti díjat alapított az özevegye, *Fehértői Katalin* kandidátus, nyugalmazott tudományos kutató.

Kolon dicsérete

Kolon, ez a kicsiny helység öntudatosan és lelkesen őrzi a hagyományait. Gazdagon berendezett tájházát *Sándor János* bácsi mutatta be az érdeklődő vendégeknek. Minden darabhoz volt hozzáfűzni való története, magyarázata. A tájház berendezési tárgyainak többségét ő maga gyűjtötte össze; minden tárgynak jól ismeri az eredeti rendeltetését. Az itteni gazdák egyszerű eszközei célszerűségükben győztesen kerülhetnek ki a gyári készítményekkel való összehasonlítás-

Igen, kétségtelen tény, hogy javában zajlik e két kultúra közötti háború, és a politika, illetve a jogalkotás engedékenységese folytán már oda jutottunk, hogy amikor az élet az élet ellen támad, akkor a halálnak van nagyobb esélye a túlélésre. Ha nem tudjuk megállítani e folyamatot, akkor a példátlan mérvű önfelszámolással lassanként egész civilizációnkat veszélybe sodorjuk. De a legrosszabb az, hogy a szabadságot hirdető, ám a szabadság csapdájában vergődő politikusainknak és a hozzájuk csapódó liberális értelmiségnek „köszönhetően” az emberekben semmilyen veszélyérzet nem alakult ki. Nagyon sok honfitársunk agyát egyszerűen kimoszták.

Nem gondolnak arra, hogy ha egy civilizáció folytonosan a saját érdekei ellen cselekszik, azzal meglehetősen rövid idő alatt saját magát taszítja a biztos pusztulásba. Mint ahogyan arra sem gondolnak, hogy az embert egyre inkább hasznát hajtó „tömegszemélynek” igyekeznek beállítani; olyannak, akinek leginkább csak fizikai igényei vannak, s ami ezen kívül esik, azt nemes egyszerűséggel elfelejtik. Hol van ebben az emberképben a szeretet, a felelősség vagy

akár a hit? És hol vannak a gyermekek? Merthogy egyre kevesebb születik...

Nézzük meg a „másik oldalt” is, azt, hogy 1981-től napjainkig évente mekkora volt a természetes fogyás Magyarországon. 1981-ben még csak 1876, de a következő esztendőben 10 759, 1983-ban pedig már 21 385 fővel lettünk kevesebben. A '80-as években a fogyás mértéke gyakorlatilag e két érték között váltakozott, viszont 1992-ben 27 057, 1993-ban pedig már 33 211 fő volt. A folyamat azóta gyorsult: 1997-ben 41 022, 1998-ban 51 455, 2000-ben pedig 50 000 fő volt a természetes fogyás hazánkban. És akkor most nézzük az abortuszok számát, hiszen ezt a kettőt csakis így, egymás mellett lehet vizsgálni. 1956-ban 114 086 abortuszt végeztek; ez a szám 1969-ig folyamatosan emelkedett, s elérte a 206 817-et.

Emlékeztess: ennyi gyermek utólagja 1932-ben született hazánkban! Az abortuszok száma 1969-től kezdve csökkent, a százezres szám alá 1975-ben esett. 2001-ben már „csak” 56 404 legális terhességmegszakítást végeztek – igaz, akkor már egy abortusz által megtizedelt generáció köréből. Hát igen, ha elfordulunk Istentől, a halál kultúrája győzedelmeskedik.

■ JEZSÓ ÁKOS

ból. Még a meszet is olcsóbban és a boltban megvásárolhatónál jobb minőségben állították elő. Ez a legjobb mesz az egész országban.

A koloniaci csak kevés cikket vásároltak boltban, használati tárgyaik többségét otthon készítették el. Az „első házban” a vetett ágy mennyezetig érő hímzett párnáinak számát a helyi szokások szigorúan előírták. A máig megőrzött, főként fekete-fehér, sokszoknyás népviselet a „füles blúzsal” olyan pontosan jelzi viselőjének családi állapotát, életkorát, akárcsak a személyi igazolvány. A „hátsó házban” a munkaeszközök vannak. A szabad kéményes konyhában megtalálható mindenféle munkához szükséges eszköz. A jellegzetes, fehér anyagon fehér lyukasztásos koloni hímzés nagy munkával készült – néha hónapokon keresztül. A sok szakember látogató tüstént nyelvészeti gyűjtést végzett nagy gyönyörűséggel.

János bácsi elmondta azt is, hogy a koloniaci „furcsa emberek”: mindig tudták, mit kell tenniük. 1919-ben a környéken egyedül ez a falu állt ellen a betolakodó cseheknek. Hétezer csehet kellett ellenük küldeni, hogy leverjék az ellenállásukat, mert nem akartak idegen uralom alá kerülni. Többeknek el kellett bujdosniuk, hogy az életüket megmentsék. 1956-ban is kifejezték a magyar forradalommal való együttérzésüket. Nem volt erre semmiféle szervezés, csak maguktól tüntettek. Le is tartóztattak öt embert emiatt.

Arany A. László emlékezete

A konferencia résztvevői a tájház után megtekintették a falu neves szülőltének, *Arany A. László* nyelvésznek, pedagógusnak (1909–1967) a fényképgyűjteményét.

Kosztolányi Árpád-kori temploma

A kiállított anyag Arany A. László összes felvételének csak töredéke; ez az a hányad, amelyet a falunak sikerült megkapnia Nyitráról, a múzeumból. A legtöbb kiállított felvétel természetesen Kolonról készült; megismerve őket úgy tűnt, hogy a táj és a benne élő emberek nem sokat változtak az évtizedek során.

Arany A. László emléktábláját *Vörös Ottó* előadását követően koszorúzták meg a jelenlévők. A pozsonyi Comenius Egyetem vendégtanárának szavaiból kitért, hogy Arany tanár úr – ahogy a Zobor-vidéki falvakban emlegették – a határokon túl is elismert nyelvtudós volt, az úgynevezett prágai iskola követője. Bár lett volna rá lehetősége, hogy külföldön könnyebb életet élhessen, hogy nagyobb megbecsülésben legyen része – hiszen egyik munkáját 1944-ben az amerikai egyesült államokbeli bloomingtoni egyetem is kiadta angol nyelven –, ő mindvégig hűséges maradt a Zobor-vidékhez. A magyarokat jogfosztó, úgynevezett kassai program 1944-ben Arany A. Lászlót is sújtotta. Rozsnyóra száműzték, ahol később bányász-műzeumot alapított. Szomorú firtora a „rendszerelvonó sorsnak”, hogy Arany A. Lászlót – *Esterházy János*hoz hasonlóan – máig nem rehabilitálták.

Kastélyorsok

A nyelvész-találkozó résztvevői június 4-én autóbusszal kiránduláson vettek részt. A csitári hegyek alatt elsuhanva elsőként Kosztolányi Árpád-kori templomát látogatták meg. Innen Apponyba vitt az útjuk. Az Apponyiak vadászkastélya jó állapotban van, mennyezeti festése, számos megmaradt bútordarabja árulkodik a jó ízléssel párosult egykori jólétről. Kevésbé tanúskodik jó ízlésről a környéken összeszedett második világháborús repülőgépproncsok földszinti „kiállítás”, de a nagy vadászatok emlékeit őrző agancsok, tigrisbőrök, vad-disznófejek, illetve a fényképek szemléltetik a kastély eredeti rendeltetését. Szlovák idegenvezetőnk nagy lelkesedéssel szölt az Apponyiakról, különösen Apponyi Geraldine-ról, aki itt élt, és innen ment férjhez az albán Zogu királyhoz. Geraldine nagyon népszerű lett Albániában, de amikor megszűnt a királyság, fiával – a ma is élő trónörökös – együtt el kellett hagynia az országot. Az idegenvezető bemutatta Apponyi Geraldine-nal folytatott levelezését. Ez a derék ember szlovák létere saját erejéből hozta rendbe a kastélyt, gyűjtötte össze a kiállított tárgyakat. Apponyban a vadászkastélyon kívül is van egy Apponyi-kastély, de az egyre romosabb állapotban várja „újrafelfedezését”.

■ BERÉNYI ZSUZSANNA ÁGNES

Hóbortból hagyományápolás

Történelemtanár és íjász – nemezsüvegben

► Renezsánszát éli hazánkban a hagyományörző íjászat, egyre többen hódolnak e nemes szenvedélynek. Ismerkednek a múlttal, őseink életmódjával, elsajátítják fegyvereik használatát. Igazi barátságok szövődnek, életformává alakul a természet, az egészséges életmód szeretete, napi élménnyé válik a közösség megélése, a múlt ápolása. E lelkes íjások egyike Igaz Levente történelem–portugál nyelv szakos középiskolai tanár, egykori faszori diák, egyházunk tagja.

– Hogyan került kapcsolatba az íjással?
– Az indiánregényekkel kezdődött. Mint oly sokakban, bennem is felébresztették az íjászat iránti kíváncsiságot ezek a gyermekkoromban megismert olvasmányok. A vonzalom az egymet évek alatt vált az egyszerű hóbortból komoly érdeklődéssé, amikor – a kilencvenes évek első felében, történelem szakos hallgatóként – kapcsolatba kerültem a hagyományörző, történelmi íjásztal, amelyet akkor már jó néhány éve gyakoroltak Magyarországon. A hagyomány-

kalmas eszköz használatával, és miért tanít rá fiatalokat. Összegezzetethető ez a keresztény hittel?

– Úgy vélem, hogy egy fegyverként is használható sporteszköz és a keresztényi létezés módja és életmód nyugodtan összeegyeztethető, egyáltalán nem zárja ki egymást. Az íjászatban mindenkinek azt kell megtalálnia, amit a legjobban kedvel benne. A természet közelségét, a sportot, a mozgás művészetét és örömet, a sikerélményt, a történelem, múltunk megismerésének módját – és sorol-

kapcsolódik közvetlenül az íjhoz, boncolgatása viszont messzire vezetne, hiszen manapság már ismertek olyan nézetek, amelyek jóval árnyaltabban világítják meg a magyarságnak a nyugati kereszténységbe történő betagozódása előtti időszakát. Másrészt: hogy mit hallhatnak a gyerekek tőlem, az nyilvánvalóan attól függ, hogy én hogyan vélekedem a kérdéssről. Márpedig megítélésem szerint a régi hitvilág megismerendő – s erre mindig buzdítom is tanítványaimat –, de kizárólag irányítással. Így nem okoz zavart a szívekben és a fejekben. Semmi olyan vitát nem tartok elfogadhatónak – és nem is engedek teret neki –, amely a múltunkat szembeállítja a mai keresztény egyházakkal. Vagyis létezik az egyház és a hit, létezik a múltunk, és van egy sport. Ezek nem egymás ellen hatottak és hatnak, nem kizárják, hanem kiegészítik egymást, hiszen a létező valóságot jelentik. A történelem, múltunk alapos megismerése – ezt aligha kell magyarázni – pedig nemcsak hasznos, de kívánatos is egy olyan értékesített, nagyon komoly kihívásokkal teli világban, amilyenben most élünk.

– Aligha csálódok, ha azt feltételezem, hogy az íjások – mint a természettel foglalkozók általában – alapvetően jó kedélyű emberek. Meg tudja ezt erősíteni?

– Ennek illusztrálására álljon itt egy rövid, vidám történet. Amikor az említett – lassan egyesületté formálódó – Kangar Hagymányörző Íjászok szervezése elkezdődött, fel kellett vennem a kapcsolatot az alapítással megbízott jogással, Hajdú Gáborral, aki természetesen szintén régi íjász, azóta pedig társammá, jó barátommá vált. Az első találkozás helyszínül a főváros egyik nagyon forgalmas terét jelöltük meg. Már csak egy probléma adódott: hogyan fogjuk megtalálni, megismerni egymást? Nem maradt más lehetőség, „bevallottam” neki, hogy szokásom szerint télen – a számtalan csodálkozó tekintet és az esetenként elhangzó megjegyzések ellenére is – nemezsüveget hordok. Mikor közöltem ezt Gáborral a telefonban, nem válaszolt, csak elnevette magát. Azután ő is nemezsüvegben jelent meg, s – mint utóbb kiderült – szintén nem csak azért hordja, hogy védekezzen a kemény hideg ellen.

– Hová, meddig szeretne eljutni, mi a célja az íjásztal?

– A cél elsődlegesen nem a saját teljesítményem javítása, bár természetesen erre is szükség van. Amit mi tanítunk és gyakorlunk, az a belső, ösztönös lövés, melyet hallatlanul sokat kell gyakorolni, hogy valóban megbízhatóan és jól működjön. Fontosabb azonban, hogy amíg csak lehet, műveljem és tanítsam ezt a sportot, hiszen elsajátítása, gyakorlása nem függ a kortól. Szeretnék sokfelé utazni, lehetőség szerint olyan helyekre, ahol az íjászat még ma is közel áll az emberek életéhez, ahogyan ez például Mongóliában is van. A legfontosabb cél azonban az, hogy részese lehessen egy olyan

hatnánk még tovább a lehetőségeket. Nem szabad tehát a kérdést leszűkíteni arra, hogy ez egy emberélet kioltására alkalmas eszköz, hiszen arra akár egy esernyő is megfelel, ám ettől még használjuk... Az íj ma nem mint „használatos fegyver” van jelen az életünkben, hanem mint sporteszköz; mi nem ölni, hanem fegyvert használni, löni tanulunk. Ezért is csak leajzva, tokba zárva szállítjuk, tároljuk, így fegyverként csak a tényleges gyakorlás ideje alatt és helyszínén használható, ahol nagyon szigorú, lőtéri szabályok szerint veszik kezükbe azok, akik ki vannak erre oktatva. Mint történelemmel foglalkozó ember pedig szerencsésnek mondhatom magam, hogy megismerhettem és gyakorolhatom egy olyan rendkívül gazdag kultúrtörténetű és a múltban oly fontos – akár azt is mondhatnánk, meghatározó jelentőségű – eszköznek, mint az íjnak a használatát. Nemcsak könyvből, képekről „lép elem”, hanem valóság. Ezen túlmenően azt is megfigyeltem, hogy milyen nagy és előnyös hatással van még ma is ez a tárgy azokra – főképp a fiatalokra –, akik a kezükbe veszik.

UNDI, MARISKA. A CSODASZARVAS ÜDÖZÉSE (1921)

– A hagyományörző íjászat a magyarság korai időszakához kötődik. Nem a pogány múlt megidézése, idealizálása ez? S ami még fontosabb: a tanítványok, a gyerekek nem ezt látják benne?

– Nem, hiszen itt nagyon sok múlik az íjászkatonán, aki – esetemben történelemtanárként is – átadja a múltból szóló ismereteket. A pogányság kérdése nem

generáció felnevelésének, amelyik értő módon műveli, átveszi és tovább is adja az íjászatot és annak kultúráját, mert ez – amellet, hogy utat jelent a tartalmasabb élet eléréséhez – abban is segíthet, hogy az ifjúság, megismerve hazája történelmét, kultúráját és megélve a hitét, egészségesebben szemlélje a múltat.

■ GYARMATI GÁBOR

HMMM...

Kovács úr egy napja

■ LUPTÁK GYÖRGY

Brrrr... – szólalt meg korán reggel mégese a vekker Kovács úr feje mellett. Felesége a kínai piacon vette az ébresztőórát, olcsó vétel volt, de a célnak megfelelt, eredményesen kellette Kovács urat minden reggel. Kovács úr beledugta bütykös lábát vietnami papucsába, és álmosan kitámolygott a fürdőszobába. Kínai fogkeféjére nyomott egy kis román fogkrémet; a mosakodáshoz akciós áron vett török szappant használt. „Még jó, hogy a csapból jó kis hazai klóros víz folyik” – gondolta. Lassan, komótosan öltözött. Felhúzta kínai bokszeralsóját, majd a kilencvenforintos zoknira került a sor. „Ügyesen vásárol ez az asszony” – gondolta, miközben az ugyancsak kínai boltból származó ingét gombolgatta.

A konyhában felesége már elkészítette a reggelit: szlovén tejet egy pöttyös bögrében, mellé frissen is morzsálódó, fűrészpörizű, de igen olcsó kenyeret a Szuper hipermarket saját pékségéből. Reggeli közben Kovács úr kitegette maga elé az újságot, amely a számára kiemondhatatlan nevű külföldi sajtómágnás tulajdonában volt. Miután legyűrte az utolsó falatot a sonkává dicsőült szlovák sertéshúskészítményből – olcsón vette az asszony ezt is –, elindult az irodába, ahol újabb aktahegyek vártak rá.

Kovács úr szerette ezt az irodát. Mert itt minden szebb volt, mint otthon. A cég a helyiséget a svéd bútoráruház katalógusából rendezte meg. Minden olyan külföldi szagot árasztott, és ezt Kovács úr nagyon kedvelte. Volt légkondicionáló is, így a kánikula idején nem lett izzadságfoltos a márkás kínai inge. A japán gyártmányú nyomtatásban osztrák papírt használtak, az íróasztalán cseh és német írószerek sorakoztak példás rendben. Kovács úr elégedetten nézett körül, itt végre európainak érezte magát, hisz minden olyan elegáns volt.

Otthon a felesége gulyáslevessel várta. Hagymányosan főzött, a könnymentes holland hagyományt szlovák zsíron dinsztelte meg. A marhahús argentin volt, igen sokat utazott, mégis milyen olcsón hozzá lehetett jutni! Az asszony vágott bele holland sárgarépát is, majd kaliforniai paprikát és német paradicsomot. A sápadt paradicsom vastag, fonyadt húsa semmi levét sem takart, de legalább

ezt is olcsón megkapta. A petrezselyemgyökér sajnos magyar, azt másutt nemigen ismerik, no de se baj. Legalább valami emlékeztető legyen a gulyásban. Mert bizony a fokhagyma Kínában termelt. Szép nagy, húsos gerezdek, csak éppen se íze, se bűze, ami azért a fokhagymánál már nem éppen előnyös. Ja, és az őrölt paprika Spanyolorból érkezett; legalább nem csípős, nem árt az epének. A krumpli lengyel – de a csipetkét az asszony maga gyúrta!

Kovács úr unott arccal kavargatta a gulyáslevest. Régi idők ízei jutottak az eszébe, amint az első kanál lötyöt leereszkolta a torkán. Édesanyja mindig a piaci hentesnél vette a húst. Tudta, melyik nap van friss vágás, mindig akkor ment. A tyúkok akkor még a tanyasi udvaron nevelkedtek, és nem Brazíliából útra kelve repülték át az óceánt. Szép, sárga bőrűk és remek, zamatos húskuk volt...

A gulyás után gyümölcsöt – marokkói földiepre – tett eléje a felesége. Az eper származása bizonytalan, mert a Szuper hipermarket polcán lévő felirat szerint származási helye Magyarország, a dobozon viszont egy spanyol nyelvű kis címke volt, meg egy kisebb magyarul, miszerint az eper marokkói illetőségű. Kovács úr csak legyintett, mert az eper gumiszzerűen rágós és üde tavaszi fűzű volt. Úgy érezte, valami fontos dolog vész el éppen az életéből, már semmi sem az igazi.

Este leült a karosszékre, hogy megnézze az aznap estére rendelt huszadrangú, döngölő amerikai akciófilmet. Felesége odakészített neki valami papírdobozos, olcsó olasz bort. Kovács úr először megszokásból a dugóhúzó után nyúlt, majd sóhajtott egyet, és ollóval nyitotta ki a dobozt. „Már ez sem a régi, hová lett a dugók halk pukkanása?” – méltázott a képernyőre meredve.

Lefekvés előtt megtárgyalták a feleségével, hogy milyen szomorú: a szomszédok felhagynak a szőlőműveléssel, mert nem tudják eladni a borukat. A Kissék meg nem tartanak többet se disznót, se tyúkot, mert nem bírják a versenyt. „Szegények, mit tehetnek értük? Ilyen az élet...” – sóhajtott Kovács, majd álomra szenderült. Álmában házikolbászt, füstölt sonkát falatozott, majd édesanyja töltött káposztáját kanalazta, szép, sárgás színű tejföllel, nagy karéj házi kenyérral. Kicsordult a nyála...

Orgonista a szomszédból

► A kiskőrösi egyházzenei estek a baptista és az evangélikus gyülekezet közös szervezésében több alkalommal is különleges zenei csemegét kínálnak majd a zene-szerető közönségnek. A nyitókoncertet nemrégiben Révész László kecskeméti orgonista adta.

Révész László orgonaművész 1962-ben született. Orgonatanulmányait a budapesti Bartók Béla Zeneművészeti Szakiskolában, majd a Liszt Ferenc Ze-

neakadémián végezte kiváló eredménnyel. Mindkét iskolában Lehotka Gábor tanítványa volt. Főiskolás korában a II. budapesti nemzetközi orgonaversenyen harmadik helyezést ért el. Ennek a versenynek az eredményeként kapott meghívást a Nemzeti Filharmonikusokhoz; az együttessel több külföldi koncerten is részt vett. Később Lengyelországban, Finnországban, valamint az akkori Szovjetunió több városában is megismerhették orgonajátékát.

A diploma megszerzése (1986) óta a kecskeméti Kodály Zoltán Zeneművészeti Szakközépiskola orgona- és zongoratanára, és korrepetitori munkát is végez. Pedagógiai munkássága mellett sikeres előadói tevékenységet is folytatott itthon és külföldön egyaránt.

Révész László gyermekkorától fogva részt vesz a hazai baptista egyház zenei életében. Baptista kórusokkal Németországban, Angliában, Olaszországban is megfordult már. Míg azonban a nyolcvanas-kilencvenes években inkább szólókoncerteken csillogtatta tehetségét, ma már inkább a fuvolistákkal, csellistákkal és kórusokkal közös kamarakoncertezésben leli örömét. A kiskőrösi egyházzenei estek nyitó hangversenyén például – Szomorné Szepsik Éva vezényletével – a helyi baptista énekkar volt Révész László „partnere”.

■ BODA ZSUZSA (Kiskőrös)

Hegyet hágék, lőtőt lépék...

► A lenyugvó nap fényei kísérték a Rákoskeresztúri Evangélikus Egyházközség kirándulócsoportjának autóbuszát, amint leereszkedett a Király-hágó szerpentinjein. A csoport tagjainak többsége először találkozott ezzel a kevéssé ismert világgal. Többükben megfogalmazódott: visszatérnek még ide, meglátogatják a hegyeken és az erdőn túli csodaországot. Bár Budapestre igyekeztek, gondolataik még a meglátogatott helyeken, Nagyváradon, Bogártelkén, Gyaluban, Kolozsváron, Magyarvalkón és a Mócöldön jártak.

Az ártándi határátkelőt átlépve a csoport első útja a Nagyvárad Evangélikus Egyházközségbe vezetett. Az 1903. július 5-én felszentelt, Pecz Samu budapesti műegyetemi tanár tervei szerint neogótikus stílusban épített nagyvárad evangélikus templomban Mátyás Attila lelkész és Major Jolán felügyelő köszöntötte a rákoskeresztúriakat. Az áhitatot követően a lelkész bemutatta a 650 fős gyülekezet mindennapjait, a Romániában élő evangélikusság életét.

Nagyvárad jelentős egyházi központ, itt található a Királyhágó-melléki Református Egyházkerület és a római katolikus Nagyvárad Evangélikus Egyházmegye székhelye. A városban a magyar egyházak a romániai forradalmat követő időszakban

újraindították az alap-, a közép- és a felsőfokú oktatást, azonban az oktatási rendszerből hiányzott az egyházi óvoda. A kárpótlás során az evangélikus közösség visszakapta korábbi iskolaépületét, az óvoda itt kezdte el a működését. A gyülekezeti fenntartásban működő intézmény nagy elismertséget szerzett a gyülekezetnek. Az ide járó gyermekek többsége nem evangélikus, de a jó hírnév missziós erejű, növeli a lélekszámban fogyó gyülekezet hitét, kitartását.

A Budapesten élő Csáki Katalin a kirándulócsoportot meghívta szülőfalujába, a kalotaszegi Bogártelkére. Itt Székely Zoltán református lelképásztor mutatta be Kalotaszeg egyik jellegzetes templomát, majd Csáki Katalin a házuk tisztaszobájában látta vendégül kaláccsal a negyvenfős csoportot, bemutatta a díszes, festett-faragott szekrényekben és ládákban őrzött kalotaszegi ruházatát. Ezután a Kolozsvár-Belvárosi Református Egyházközség lelképásztor, Balázs Attila köszöntötte a gyalui Gong Villában megszálló csoportot.

Farkas utcai református templom, Szent Mihály-templom, Mátyás király szülőháza, Házsongárdi temető – a magyar szellemi élet semmivel össze nem hasonlítható panteonja. A csoportnak Deák Árpád – az Apáczai Csere János Gimnázium és a Babes-Bolyai Tudományegyetem tanára – személyében olyan vezetője volt, aki elevenné tette a holt követ, láthatóvá, érthetővé lett a kevéssé ismert erdélyi magyar kultúra, történelem. Magyarvalkó erődtemploma, Vasvári Pálnak és honvédeknek az emlékezete sokunk számára ismeretlen volt. Jókai Mór kedvelt Mócöldje, több regényének ihletője lenyűgöző természeti

Pirkadat a Király-hágón

képződményeivel felejthetetlen élményt nyújtott.

A látogatás csúcspontja a Farkas utcai református templomban tartott vasárnapi istentisztelet volt. A Szentháromság vasárnapján zsúfolásig megtelt templom történelmi szószékéről Kósa László rákoskeresztúri evangélikus lelkész hirdette Isten igéjét. A prédikáció a Lélek megelevenítő erejéről – amelyre mindenkinek és mindig nagy szüksége van – szólt a kolozsvári gyülekezethez. E megelevenítő erő különlegesen fontos a hitéhez és kultúrájához oly hű erdélyi magyarság életében.

Erdélyi Zsuzsanna *Hegyet hágék, lőtőt lépék* címmel megjelent imádságos kötetének világa elevenedett meg az utazók számára Erdélyben. Csak ajánlani tudjuk mindenkinek, bátran keljenek útra, ismerkedjenek meg a magyar lelki és szellemi élet oly fontos központjaival.

■ LÉRÁNT ISTVÁN

Bogártelki tisztaszoba

Kósa László a Farkas utcai református templom szószékén

A SZERZŐ FELVÉTELE

FOTO: I. FINNER KÁROLY

FOTO: HENCZOG FERENC

Evangelikus intézmények diákjai és tanárai Kaliforniában

Hat évvel ezelőtt az Evangélikus Egyház Aszódi Petőfi Gimnáziumában tanító amerikai vendégtanárnak az az ötlete támadt, hogy volt egyetemének professzorait meghívja Magyarországra. A látogatásnak az volt a célja, hogy az amerikai egyetemi oktatók megismerkedjenek a magyarországi evangélikus intézetekben folyó munkával, valamint hogy átadják saját tapasztalataikat az evangélikus oktató-nevelő munka terén. Akkor még nem tudtuk, hogy ez egy folyamatos, nagyon hasznos együttműködés kezdete lesz.

Azóta nyaranta egyetemi tanárok, az egyetem lelkésze és egyetemi hallgatók rendeznek angol nyelvű bibliatábor diákjainknak. A következő táborra előreláthatólag 2006 nyarán Albertirsán kerül sor. Azonban ez az év sem telt el személyes találkozások nélkül, hiszen kilenc diáknak és három angoltanárnak az aszódi gimnáziumból, a Győri Péterfy Sándor Evangélikus Oktatási Központból és a soproni Berzsényi Dániel Evan-

gelikus Gimnáziumból abban a szerencsében volt része, hogy a Concordia Egyetem meghívására kilenc napot tölthetett az Egyesült Államokban.

A delegáció tagjai ízelítőt kaphattak az amerikai kultúrából, órákat látogattak általános és középiskolában, majd az egyetemen, részt vettek az egyetem áhítatain és istentiszteletein. Diákjaink a helybéli egyetemistákkal laktak közös kollégiumi szobákban, köztük szoros barátság szövődött.

Az iskolai programokon kívül voltak Disneylandben, a Universal Studiosban, meglátogattak egy, a Csendes-óceán állatvilágát bemutató akváriumot, valamint színházi előadáson és harangkoncerten is részt vettek.

Reméljük, hogy a jövőben az evangélikus iskolákban tanuló más diákoknak és pedagógusoknak is lehetőségük lesz részt venni egy hasonló, életre szóló élményeket nyújtó tanulmányúton.

■ TÖRZSÖK EMILNÉ

A Concordia Egyetem campusa

Nyelvrokon-látogatás

A közelmúltban Finnországban járt a miskolci Evangélikus Kossuth Lajos Gimnázium és Pedagógiai Szakközépiskola diákjainak és tanárainak egy csoportja. Vendégként csak rokonnak kijáró kivételes vendégszeretetben volt részünk.

A két évvel ezelőtt kezdődő kiuruvesi testvériskolai kapcsolat folytatása volt ez a látogatás. A finnek tavaly jártak nálunk, s mi most ezt viszonzoztuk. Iskolánk igazgatója, Fellegvári Zoltán és két pedagógus húsz tanuló kísért el a nagy útra. A repülés sok gyerek számára jelentett izgalmat, hiszen még nem volt részük ilyen élményben. A Helsinkiből meg helyi járatra való átszállással több mint két órán át tartó utazás során azonban rutinos „repülővé” váltunk valamennyien.

Kuopióban már várt ránk egy küldöttség, s autóbusszal mentünk tovább végcélunk, Kiuruvesi felé. Útközben rácsodálkozhattunk a nyugalmat, fenséget árasztó hófödte tájra, a fenyő- és nyírfaterdők sűrűjére, a hegyoldalokon síelő vagy az utakon futóléccel közlekedő emberekre.

Kiuruvesiben az iskola előtt izgatott csoport fogadott: tanárok, diákok, szülők vártak bennünket magyar zászlókkal, magyar feliratokkal. A már ismerősök örömmel üdvözölték egymást, s azok, akik eddig csak az internet útján találkoztak, most személyesen is megismerkedtek. Mindenki megtalálta a fogadó családját. Vendéglátóinknál – kivétel nélkül mindnyájan – szeretetteljes, rokon fogadtatásban, sőt szinte kényeztetésben részesültünk, s igazán otthon éreztük magunkat. Megkóstoltuk a jellegzetes finn ételeket, italokat, édességeket is.

Másnap az iskolában találkoztunk a többi diákkal és a tanári kar egészével is. Igazgatónk köszöntötte finn barátainkat, majd Szemmesiné Bári Judit angol szakos tanárnő vetített képes előadást tartott Magyarországról, Miskolcra, iskolánk életéről, majd finn népviseletbe öltözött helyi diákok kantalével kísért énekkel kedveskedtek nekünk. Vendéglátóink ezután egy közeli farmra, az iskolájukkal szoros kapcsolatban álló lovardába vittek el bennünket, ahol lovaglásra, lovas szánkózásra, számos fogathajtásra nyílt lehetőségünk. Délután a városka polgármestere fogadta kis csapatunkat, ajándékokat adtunk és kaptunk, majd állófogadáson vehettünk részt. Este az egyik finn kislány otthonába invitálta az egész gyermekcsapatot, aféle finn házibuliba.

A következő napon is sok program várt ránk. Autóbusszal utaztunk Kuopioba, melynek természeti szépségeit egy kilátó tetejéről csodálhattuk meg. Ezután egy megtisztelő meghívásnak tettünk eleget, Wille Riekkinen evangélikus püspök fogadott bennünket. Kedves szavait több nyelven is beszélő titkára magyarul tolmácsolta számunkra.

Kapcsolatunk a püspökeink és gyülekezeteink közötti együttműködést is erősíteni kívánja. Ennek szellemében került sor még ezen az estén a kiuruvesi evangélikus templomban tartott nagyheti istentisztelet keretében a magyar csapat szolgálatára: egy passiójáték bemutatására, melyet e sorok írója rendezett. Az istentiszteletet úrvacsoraosztás követte, melynek különös „ökumenikus” jellegét kölcsönözte, hogy a passiójáték „Pílátusától” kezdve a „római katonákon” és az „angyalokon” át „Jézus Krisztusig”

mindenki letérdelt az Úr asztalánál. Előadásunk tetszést aratott, meghatótt emberek gratuláltak, biztosítottak szeretetükről, s ez nagyon jó érzés volt.

Felejthetetlen, igazi finn szórakozások vártak ránk a Kiuruvesiben töltött utolsó napon. A vastag jégpáncállal borított tó jegén autóval áthajtvá léghorgászversenyben, sífutásban, szánkózásban, síelésben és egyéb játékokban vehettünk részt, majd tűz mellett melegeve kandallóban kolbászt süttöttünk, falatoztunk, közösen énekelgettünk, s örömmel nyilatkoztunk a helyi sajtó riportereinek is élményeinkről.

Bizony észre sem vettük, olyan gyorsan elrepült ez a Kiuruvesiben töltött néhány nap. A kora hajnali óra ellenére mindenki kijött a buszhoz búcsúzkodni, s mi ajándékokkal megpakolva és sok-sok élménnyel gazdagodva folytattuk utunkat Helsinkibe, ahol még három napot töltöttünk. Itt is éreztük finn barátaink szerető gondoskodását, hiszen megajándékoztak bennünket egy-egy hangversenyjeggyel: a híres finn fiúkorus, a Cantores Minöres előadásában Bach *János-passióját* hallgathattuk meg a híres helsinki evangélikus székesegyházban. Helsinki nevezetességeinek megtekintése mellett ellátogattunk a Finn-Magyar Kultúra Házába, ahol szintén szeretetteljes fogadtatásban volt részünk.

Reméljük, minél előbb mi lehetünk újra a vendéglátók! Addig is: köszönjük, finn barátaink!

A Kiuruvesiben járt miskolci Evangélikus Kossuth Lajos Gimnázium és Pedagógiai Szakközépiskola tanárainak és diákjainak nevében:

■ GASZNER LÁSZLÓNÉ magyar-ének-zene szakos tanár

Lapzáránkval egy időben vette kezdetét Ábrahám Márta (hegedű) és Dobozy Borbála (csembaló) kamaraestjével a 16. budapesti Bach-hét, melynek koncertjeire – június 12-ig – minden este 19 órai kezdettel várja az érdeklődőket a Deák téri evangélikus templom.

FOTO: BOTTA DENES

Nem befejezés: kezdet!

A legtöbb gyülekezetben véget ért az előkészítő, megvolt már a konfirmációi ünnep is. Vajon hogyan készítettük föl fiataljainkat erre a fontos lépésre? Vajon mi maradt utána? Hangsúlyoztuk elég-szer, hogy a konfirmáció nem befejezés, hanem kezdet? És valóban hűségesen járnak a gyülekezetbe, hívő módon élnek konfirmandusaink?

Nehéz kérdés, hiszen nincs hatalmunkban befolyásolni, hogy a munkánk milyen eredményt hozzon. De van elhívásunk az Úrtól, aki megígérte, hogy „a ti munkátok nem hiábavaló az Úrban” (1Kor 15,58; Károli-fordítás). Azt is mondta, hogy „az én beszédem, amely számból kimegy, nem tér hozzám üresen, hanem megseleksi, amit akarok...” (Ézs 55,11; Károli-fordítás). Ebben bízva kezdődhetett el minden gyülekezetben az előkészítő órák sora. Először imádkoztunk a leendő résztvevőkért, az Úr kezébe ajánlottuk őket, és kértük, hogy kezdettől segítsen minket. Főlapoztuk a vastag kereszteselési anyakönyveket: hányan messze költöztek, nem is tudjuk, merre vannak! Aztán végre találtunk egy ismert nevet. Csöngetés, kapute-

lefón, a tizedikről egy bádohang leszól: nem foglalkozunk ilyenekkel. Szegényesre sikeredik a névsor. Már sajnálni kezdenék, amikor valaki maga jelentkezik. Meg a barátja is jön. És egy új látogatás sem volt hiába. Összegyűlt a kicsiny nyáj.

Hogyan is kezdjük? A szülőket és a fiatalokat összehívjuk egy megbeszélésre. Van olyan szülő, aki el se jön. A megbeszélésen kiderül, hogy az egész héten nincs egyetlen olyan, közös időpont, amely mindenkinek jó lenne. Valahogy mégis megkezdjük az órákat. Az egész évet áttekintjük, tisztázzuk, mikor mi lesz. Egy hétköznapi órát és egy vasárnapot tartunk, az istentisztelet után. Az istentiszteleten az ifjak az első padban ülnek, és jegyzetelik az igehirdetést, majd az órájuk elején beszámolnak arról, amit megjegyeztek. Jó, hogy van segítő is, aki elkezdí velük az órát, amíg a lelkesz mindenkitől elköszön, és följegyzi, hogy mikor kit kell meglátogatnia. A templomi gyülekezet a vasárnapi imaórákon mindig imádkozik a konfirmandusokért, az istentiszteleten pedig biztató mosollyal tekint a fiatalokra: hat, hét, nyolc – örülünk, hogy mindnyájan itt vagytok.

A tanórákon a Biblia mellett Luther Kis kátétját és a Konfirmációi kátét használjuk, szabadon kibővívte. A gyerekek sok kérdést tesznek föl, alig győzzük a válaszadást. Az óra végén még olvasunk külön is a Bibliából, és körben imádkozunk. Csak az éneklés jobban menne!

Lassan elérkezik a virágvasárnap. Az előtte lévő péntektől nagyhét szerdájáig mindig táborozunk, más konfirmandusokkal együtt. Ez az előkészület szerves része. Elvileg részt „kell” venniük rajta, de az előző csoporttól tudják, hogy milyen jó alkalom is ez, úgyhogy a többséget el sem lehetne tántorítani a részvételtől. A táborban nagyon jól együtt lenni. Igazi baráti közösség alakul ki. Mindent pótolunk hitben és ismeretben, ami az előkészítő során elmaradt. És az Úr Jézus közelségében eltöltött hét nagyon megerősíti mindnyájukat. Sokukban megszületik a személyes döntés, sokan elköteleződnek Jézus mellett. A tábor a legtöbb meghosszabbítanak még egy héttel, de „akkor jobb abbahagyni, amikor a legjobban ílik”. Így örömmel jönnek majd máskor is. Meg hát vár otthon a csodálatos ünnep: nagypéntek, húsvét...

Ekkor már csak néhány hét van a konfirmációig. Ezalatt az anyagot is átismételjük. A beszámoló a konfirmációi ünnep előtti vasárnap van. Természetes, hogy nem kapják meg a kérdéseket. Nem is kaphatják, hiszen a kívülről megtanu-

landó válaszok mellett rengeteg olyan kérdést is kapnak, amely az anyag kibővítése, amelyről az órákon beszélgettünk. De hát azért a kívülről megtanulandó kérdésekből jó párat kihúzzunk, mert ahogy mondjuk: ez nem vizsga, hanem beszámoló. Itt nem lehet megbukni, hiszen az órákon mindent átvettek a résztvevők. És ki jobban, ki gyengébben, de a maga képességei szerint szépen számot is tud adni arról, amit megtanult és megértett. Jó ezzel a biztonsággal érkezni mindenkinek. Ha a konfirmandusok véletlenül elakadnak, a hallgatóság sorából is válaszolhatnak – és örömmel meg is teszik. Azt mondják a hozzátartozók és a jelen lévő gyülekezeti tagok, hogy bizony jó fölfrissíteni a régi ismereteket.

Végül elérkezik a várta várt nagy nap. Jönnek a szülők, a nagyszülők és a keresztszülők is. De van olyan gyermek is, akit senki sem kísér. Mert előfordul, hogy a család nem érdeklődik a hit kérdései iránt, de egy gyermek nyitott az Úr dolgai irányában. Milyen jó látni, hogy ezek mögé is odaáll valaki! És a templomban az ünnepi pillanatokban mindenki megéri, hogy megállt köztünk valaki: Jézus, a Szabadító, aki tiszta szívet és új életet ad.

A konfirmáció kétoldalú esemény: amit szüleink és keresztszüleink fogadtak meg helyettünk keresztségünkkor (ha akkor még gyermekek voltunk), azt most mi megerősítjük. Istenünk pedig szintén megerősíti azt az ígéretet, hogy ha hívó lesz ez a gyermek, személyesen vezeti egy életen át. – Természetesen nem mindenki lesz személyesen az Úr gyermekévé a konfirmációkor, de az mindnyájuk élménye lesz, hogy megismerték a keresztség hit, az evangélikus hit alapigazságait, és most ünnepélyesen kijelentik, hogy elfogadják őket, és ezek alapján szeretnének élni.

Az első úrvacsoravétel is csodálatos élmény. De egyszer vége az ünnepnek, jönnek a hétköznapiak. Bizony nem mindenki marad meg a kedves kis konfirmanduscsoportból. Pedig tudják: a konfirmáció nem befejezés, hanem kezdet – a hívő élet kezdete. „Tudtam, tudtam” – mondja a lelkipásztor, aki annyit foglalkozott szeretett kis csapatával, és leborul imádkozni. Lesz, akinek a sorsát nem tudja tovább nyomom követni. De eltelik egy év, öt év vagy tíz – és ki zörget a parókia ajtaján? Egy volt tanítvány, akinek kérdése van, aki bajban van, vagy esküvőre készül, vagy éppen csak egyszerűen visszatért Krisztushoz. A pásztor most sem tehet mást és nagyobbat: leborul, és hálát ad Istenének.

■ SZÉLL BULCSÚ

Kedves Gyerekek!

GYERMEKVÁR

Rovatgazda: Boda Zsuzsa

▶ A Gyermekvár mostani sorozatának utolsó előtti részéhez érkezünk. Füller Tímea segítségével már megismerkedhettek Jónával, a képzeletbeli kisfiúval, aki a kapernaumi százados házában lakik; édesanyjával, akit mindenki csak Eszter mamának hív, és Simonnal, Jóna kis barátjával. Ők ketten sok csodát látnak Jézus földi életéből, amelyeket el is mesélnek nektek. Minden történet végén egy-egy rejtvényt oldhattok meg. A helyes megfejtést minden alkalommal küldjétek el a szerkesztőség címére (Evangelikus Élet szerkesztőség, 1085 Budapest, Üllői út 24.). A borítékra írjátok rá: Gyermekvár. A hetedik rész után sorsolást tartunk, amelyen három szerencsés megfejtő értékes könyv- és játéksomagot nyer. Aki minden alkalommal beküldi a helyes megfejtést, annak a neve hétszer kerül a kalapba, így nagyobb esélye van arra, hogy nyerjen.

6.

Másnap reggel anyukám szelíd keltegetése helyett arra ébredtem, hogy Simon rázogott.

– Azonnal kelj fel, valami fantasztikus történt! – hadarta izgatottan.

Álmosan nyitogattam a szemeimet, és csak nagy nehezen szoktam meg az ablakon beszűrődő fényt. A napsugár vidám táncot járt a falakon, az ajtó nyitva állt.

Csodálkozva pislogtam az összefüggéstelenül magyarul Simonra, akinek be nem állt a szája. Egyre csak mondta, mondta a magáét, és én egy szót sem értettem az egészéből. Végre sikerült egészen felébrednem, és annyit kivettem a szavaiból, hogy Jézus a faluba érkezett, és vele van valaki, akit azonnal látnom kell. Anyukám iskola előtt nemigen szokott máshova elengedni, nehogy a végén elfeledkezzem a kötelességről, és elcsavarogjam a napot, de most nem állta utamat. Egyszerűen eltűnt. Valószínűleg feladatot adtak neki ezen a korai órán.

Simont majd szétvetette a titkolózás. Én meg éhes voltam, és nem értettem, hogy miért nem lehet még annyi időt sem várni ezzel a rohanással, amíg fölkapok egy lángost a konyhából. Mire morgolódva végre csakugyan futásnak eredtem volna Simon után, már nem is kellett mennem sehova, hogy csodát lás-

sak. Ott kanyarodott be az utcánk végén teljes életnagyságában. A lábaim földre gyökereztek a csodálkozástól, mert rég nem látott édesapám lépegetett ott – karján ragyogó arcú anyukámmal. Nem tudom, miért, de hirtelen olyan bőghet-nékem támadt, hogy képtelen voltam visszatartani. Simon úgy bámult rám, mintha nem is ismerne.

Nagyon sok idő telt el, amióta nem találkoztunk apukámmal. Nem is szerettem visszagondolni arra a napra, amikor elment tőlünk. Nem értettem pontosan, mi is történt, csak az volt akkor világos, hogy valami titok lappang nálunk. Fájdalmas, rémisztő titok, amelytől meg akartak óvni, és amelyet épp ezért sokáig nem mondtak el nekem. Esténként a takaró alatt remegő szívvel hallgatóztam, vajon miről suttozhatnak egymás közt a felnőttek. Elmeséltem Simonnak, milyen hangfoszlányokat kaptam el halk párbeszédükből, de ő sem tudott segíteni.

Egyszer aztán arra értem haza az iskolából, hogy anyukám az asztalnál zokog. Alig-alig vette észre, hogy beléptem, csak rázta a vállát a sírás. Nehezen tudott megszólalni, és akadozva mondta el nekem, hogy apukámon a lepra nevű súlyos és ragályos betegséget fedezték fel, ezért nem élhet tovább velünk. Van egy völgy, amelyet nekem messzire el kell kerülnöm, ott tengődnek együtt

ezek a betegek. Mi csak annyit tehetünk, hogy minden héten ételt viszünk neki a kijelölt helyre.

Hirtelen nem is tudtam elhinni. Nem, ez lehetetlen! Sok szép emlék jutott eszembe, és ahogy sírdogáló anyukámat néztem, vak düh lett rajtam úrrá. Miért pont az én apukámmal történt mindez?! Emlékszem, kiszaladtam a partjára, és nagy, nehéz köveket dobáltam a vízbe, míg csak teljesen ki nem merültem.

Otthon csendes, néma ház fogadott. Anyukámnak sok volt a dolga, sürgött-forgott, és úgy láttam, nem is igen akarta abbahagyni a munkát, ezért akkor nem sokat beszéltünk arról, ami történt. Később is kerültük apukám emlegetését, mintha nem is élne már. Csupán egyvalami – a süteskor elővett kosár, amelyből az élelem rendszeresen eltűnt a völgyben – jelezte, hogy él még valahol messze, azon a nyomorúságos helyen.

Néhány napja aztán két tanítvány – Jézus barátai – látogattak el a faluba, és ők meséltek néhány leprásról, akiket Jézus meggyógyított. De az emberek csak legyintettek erre. Azt mondták, ez lehetetlen. És most itt van édesapám! Anyukám könnyes-mosolygós arccal karolja. Már lódul is a lábam, talán igaz se volt ez a hosszú távollét. És most, miután Jézus csodát tett, egészen biztosan újra jó lesz minden!

– Apu! Apu! – kiáltottam.

Valami gombócfélet éreztem a torokban. Annyi mindent kellene neki mondani: hogy milyen nagyon vártam, és hogy soha többé nem akarom, hogy elmenjen... Aztán csak átöleltem szorosán. Ezt biztosan azonnal megérti.

6. Segíts Jónának megtalálni az édesapját!

RAIZ: JENES KATALIN

HETI ÚTRAVALÓ

Az Emberfia azért jött, hogy megkeresse és megtartsa az elveszettet. (Lk 19,10)

Szentháromság ünnepe után a harmadik héten az Úrmatutató reggeli és heti igéiben az Úr-isten bűnösöket hív megtérésre egyszülött Fia által, mert az ő szemében nincs elveszett ember. Ez a jó hír csendül fel a Szentírás egyik legismertebb, Isten atyai szeretetéről szóló példázatából is. A két elveszett fiú visszafogadásával nincs vége a történetnek; az atyai házban csak úgy élhetnek örökösökként, hogy betartják annak törvényeit. Isten parancsolatainak a betartása nem nehéz az ő gyermekei számára. Eltökélt életünk romjai felett mi is kiálthatunk így – Dáviddal együtt – Atyánkhoz: „Fordulj felém, és könyörülj rajtam, (...) és bocsásd meg minden vétkeket!” (Zsolt 25,16.18), s halljuk meg a választ: „...ez az én fiam (te és a te testvéred) meghalt és feltámadott, elveszett és megtaláltatott.” (Lk 15,24.32) Elmondhatjuk-e már Pállal, hogy „Krisztus Jézus azért jött el a világba, hogy a bűnösöket üdvözítse, akik közül az első én vagyok?” (1Tim 1,15) Mennyire egybecseng az apostol vallomása Urunk szavaival, melyeket Zákheusnak mondott vezérigéinkben (lásd meg Mt 18,11 zárójelbe tett igéjét is)! Az a Máté írta ezt, akit Léviként hívott el Jézus: „Kövess engem!”, s akivel asztal- és életközösséget vállalt. Miért? A Mester személyes válasza nekünk is szól: „Nem azért jöttem, hogy az igazakat hívjam, hanem a bűnösöket megtérésre.” (Lk 5,27.32) Mózes abban is előképe a Megváltónak, ahogyan bűnös népéért könyörög: „Ó, jaj! Igen nagy vétkeket követett el ez a nép, mert aranyból csinált istent magának. Mégis, bocsásd meg vétkeiket!” (2Móz 32,31–32) A nagy Közbenjáró önmagát adta keresztre, hogy a megtérő bűnös nevét Isten ne törölje ki az Élet könyvéből. A Tóra könyveit is jelképező öt oszlopocsarnokkal körülvett gyógyvíz nem hozott gyógyulást a bénának, de az Úr víz és megelőző érdemek nélkül, szombaton is gyógyít testet-lelket ingyen, kegyelméből: „Íme, meggyógyultál, többé ne vétezz, hogy valami rosszabb ne történjék veled.” (Jn 5,14) Mi lehet rosszabb a testi egészség elvesztésénél? Az örök élet elvesztése! A bűnbe esett testvér (atyádfia) megtétele, intése a mai gyülekezet (eklézsia) tagjainak is feladata: „Bizony, mondom nektek: amit megkötök a földön, kötve lesz a mennyben is, amit pedig feloldok a földön, oldva lesz a mennyben is.” (Mt 18,18) „Mert Krisztus azért rendelte a kulcsok hatalmát, hogy a Szentlélek ezzel szentelje meg újra az elbukott bűnöst, s a keresztyéneknek legyen mivel megbizonyítani, hogy ők a Krisztus szent népe e világban.” (Luther) Jézus ártatlanságát Júdás is bizonyítja: „Vétkeztem, mert ártatlan vért áruktam el.” (Mt 27,4) Ő nem találta meg a megtérés útját, s sorsa igazolja, hogy „a világ szerinti szomorúság pedig halált szerez” (2Kor 7,10). De akik Krisztusban vannak, a Lélek szerint járnak, „a Lélek törekvése pedig élet és békeség” (Róm 8,6). „Lelkünk újjáteremtője, / Új élet úgy éléd, / Ha te vagy szerzője” (EÉ 242,2). Pártfogónk!

■ GARAI ANDRÁS

Német istentisztelet ajándékkal

A soltvadkerti evangélikusoknál már évek óta hagyomány, hogy évente több alkalommal német nyelven is tartanak istentiszteletet. Ezek az alkalmakon a helyi német kisebbség mellett a diákok és a környéken letelepedett külföldiek vesznek részt. Az is bevett dolog, hogy az istentisztelet előtt „nyelvóra” keretében a németül kevésbé tudó hívekkel is átveszik a prédikáció szövegét, valamint gyakorolják az énekeket. Legutóbb a több mint harmincfős gyülekezet először az evangélikus óvodások szolgálatát hallgatta meg, melyben Köhlerne Schizler Ágnes, Májerné Müller Rita és Szarka Rita óvónők működtek közre. Ezután Káposzta Lajos esperes német nyelvű igehirdetése következett. Ezt egy rendkívüli ajándék átadása követte: egy itt élő német állampolgár, Klaus Geisler adományát, a villanyorgonát mutatták be a gyülekezetnek.

Az adományozó a svábföldi Trossingen városából költözött a közeli Kunfehértóra, és már több alkalommal megszervezte, hogy segélyszállományokat továbbítsanak például a kiskunhalasi kórháznak vagy az állatmenhelynek. Most leánya már nem használta, tízéves orgonáját hozta át, mert – mint mondotta – itt bizonyára nagyobb szükség van rá. Az istentisztelet kávészálással és beszélgetéssel ért véget. Legközelebb június 26-án, vasárnap 10 órai kezdettel lesz kétnyelvű szertartás úrvacsorával.

■ K. L.

Az új orgona mellett Káposzta Lajos esperes, Káposzta Nóra kántor és az adományozó, Klaus Geisler

Hegedűsök a szószéken

A Szentháromság ünnepe utáni második vasárnapon, június 5-én hagyományteremtő ünnepi istentiszteletre hívták a testvéreket a csanádapácai evangélikus templom harangjai. A hívek Hegedűs Lajosra, a gyülekezet lelkészére emlékeztek,

szélt, hogy ő is kérdező unokája volt szeretett nagypapájának. Mint mondta, Hegedűs Lajos mindig mindenre tudta a választ, mégpedig az igazi választ, mert hitt abban, hogy szabadító Istene van, aki mindenre maga a válasz.

Hegedűs Lajos a róla készült utolsó felvételen – konfirmandusok körében

aki 1958-tól 1985-ig szolgált itt feleségével együtt. Oláh Etelka férje munkatársa volt a gyerekmunkában, a bibliatanításban.

A gyülekezet lelkésze – e sorok írója – az ünnepi istentisztelet igehirdetőjének Hegedűs Lajos unokáját, Hegedűs Attilát hívta meg. A jelenleg Sopronban szolgáló lelkész 5Móz 6,20–25 alapján arról be-

Az ünnep másik, nem kevésbé fontos apropóját az adta, hogy 1994 óta először volt konfirmáció a gyülekezetben. Három fiatal – Nyetinszki Ildikó, Sipka Gábor és Sipka Tamás – állt az Úr oltára előtt, hogy először éljen az úrvacsora szentségével, és gyülekezete nagykorú tagjává váljon. A lelkész arra hívta őket, hogy

A szószéken az unoka, Hegedűs Attila

erejükhez mérten vegyenek részt az egyházközség életében, legyenek aktív tagjai az ifjúságnak.

Az istentisztelet ünnepélyes és fel-emelő órája után szeretetvendégségen maradtak együtt a testvérek. Az alkalmon fényképek alapján emlékeztek vissza a néhai időkre, a régi konfirmációkra. A vidám beszélgetésen e sorok írója tolmácsolta Ribár János esperes szavait, aki hivatalos elfoglaltsága miatt nem lehetett jelen.

A gyülekezet presbitériumának döntése értelmében ettől az esztendőől kezdve minden évben június első vasárnapján tartják majd a Hegedűs-emléknapot, melynek első alkalma áldott volt e kicsiny gyülekezet életében.

■ VERES RAVAI RÉKA

HIRDETÉS

Az Evangélikus Egészségügyi Képzésért Alapítvány közhasznúsági jelentése

- Az alapítvány engedélyszáma: PK.A.51 139/1999./2.
- Az alapítvány fő feladata a soproni Eötvös József Evangélikus Gimnázium és Egészségügyi Szakközépiskola támogatása, az oktatás feltételeinek javítása, a képzést szolgáló bel- és külföldi kapcsolatok ápolása.
- Az alapítvány munkáltatóként nem szerepel.
- A 2004. évi egyszerűsített mérleg és eredménykimutatás:
  - Végleges pénzbevételek: 176 ezer Ft
  - Végleges pénzkidadások: 179 ezer Ft
  - Tárgyévi pénzügyi eredmény: -3 ezer Ft
  - Forgóeszközök/saját tőke: 555 ezer Ft
  - Induló tőke: 200 ezer Ft
  - Tőkeváltozás/eredmény: 388 ezer Ft

HIRDETÉS

Pályázati felhívás

A hatvan-gyöngyösi egyházközség – az egyházmegye elnökségének egyetértésével – pályázatot hirdet lelkészi állás betöltésére 2005. szeptember 1-től.

A szolgálati feltételeket a *Lelkészi díjlevél* tartalmazza, amely az esperesi hivatalban (Hatvan, Úttörő út 5., tel.: 37/342-199) megtekinthető, illetve telefonon tájékoztatás kérhető a gyülekezet felügyelőjétől (20/337-1459). A fizetés készpénzben minden hónap első hetében utólagos javadalomként 60 000 Ft; ebből 25 000 Ft a gyöngyösi, 35 000 Ft a hatvani gyülekezet pénztárából.

Missziós lelkülettel megáldott, gyermekeket szerető lelkészek jelentkezését várjuk. Pályázni levélben, önéletrajz csatolásával lehet június 30-ig.

A gyülekezet presbitériuma egyeztetés és bemutatkozó szolgálat, egyéni beszélgetés alapján tesz javaslatot a közgyűlésnek a pályázat eredményének elfogadására. A közgyűlés határozatáról írásban értesítjük a pályázókat.

Az egyházközség elnöksége

ISTENTISZTELETI REND / 2005. június 12.

Szentháromság ünnepe után 3. vasárnap. Liturgikus szín: zöld. Lekció: Lk 15,1–10. Alapige: 1Móz 32,14.21b–31. Énekek: 382., 422.

I., Bécsi kapu tér de. 9. (úrv.) Bencéné Szabó Márta; de. 10. (német) Andreas Wellmer; de. 11. (úrv.) Balicza Iván; du. 6. Horváth-Hegyí Olivér; II., Húvösvölgyi út 193., Főb. de. 10. Missura Tibor; II., Modori u. 6. de. 3/4 II. Sztójanovics András; Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9. de. fél 10. (úrv.) Sztójanovics András; Csillaghegy-Békásmegyér, III., Mező u. 12. de. 10. Donáth László; Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér de. 10. Hokker Zsolt; Újpest, IV., Lebstock M. u. 36–38. de. 10. Solymár Péter Tamás; Káposztásmegyér, IV., Tóth Aladár út 2–4. de. 9. Solymár Péter Tamás; V., Deák tér 4. de. 9. (úrv.) Gerőfi Gyuláné; de. 11. (úrv.) Smidélus Gábor; du. 7. (a Bach-hét záró istentisztelete) Zászkaliczky Péter; VII., Városligeti fasor 17. de. 11. (úrv.) Szirmai Zoltán; VIII., Üllői út 24. de. fél 11. Kertész Géza; VIII., Rákóczi út 57/a de. 10. (szlovák) Szpisák Attila; VIII., Karácsony S. u. 31–33. de. 9. (úrv.) Kertész Géza; VIII., Vajda P. u. 33. de. 9. Smidélus András; IX., Gát utcai római katolikus templom de. 11. (úrv.) Szabó Julianna; Kőbánya, X., Kápolna u. 14. de. fél 11. Smidélus András; Kelenföld, XI., Bocskai út 10. de. 8. (úrv.) Joób Máté; de. 11. (úrv.) Joób Máté; du. 6. (vespera) Blázy Árpád; XI., Németszőlgyi út 138. de. 9. Blázy Árpád; Magyar tudósok krt. 3. (Egyetemi Lelkészség) du. 6. (úrv.) Szabóné Mátrai Marianna; Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor 24. de. 9. (úrv.) Horváth-Hegyí Olivér; Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17. de. 10. (úrv.) Zsugyel Kornél; XIII., Kassák Lajos u. 22. de. 10. (tanévzáró) Kendeh György; XIII., Frangepán u. 41. de. fél 9. Kendeh György; Zuglói, XIV., Lőcsei út 32. de. 11. (úrv., tanévzáró) Tamásy Tamásné; XIV., Gyarmat u. 14. de. fél 10. (úrv.) Tamásy Tamásné; Pestújhegy, XV., Templom tér de. 10. (úrv.) Barthel-Rúza Zsolt; Rákospalota, XV., Régi Főti út 75. (nagytemplom) de. 10. Bátovszky Gábor; Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 11. de. 10. Börönte Márta; Cinkota, XVI., Batthyány I. u. de. fél 11. Blaticzky János; Mátyásföld, XVI., Prodám u. 24. de. 9. Blaticzky János; Rákoshegy, XVII., Tessedik tér de. 9. Marschalkó Gyula; Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111. de. fél 11. (családi) Eszlényi Ákos; Rákoscaba, XVII., Péceli út 146. de. 9. Kósa László; Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3. de. 10. Győri Gábor; Kispeszt, XI., Templom tér 1. de. 10. Széll Bulcsú; XIX., Hungária út 37. de. 8. Széll Bulcsú; Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89. de. 10. (családi) Győri János Sámuel; Csepel, XXI., Deák tér de. fél 11. Zólyomi Mátás; Budafok, XXII., Játék u. 16. de. 10. Solymár Gábor; Budaörs, Szabadság út 75. de. 10. Endreffy Géza.

■ Összeállította: BODA SZUSZA

Isten öttalentumos szolgája volt

Németh Gyula emlékezete

► A szekszárdi gyülekezet Isten iránti hálával emlékezik alapító és templomépítő lelkészére, Németh Gyulára, akit negyven éve egy esti áhítaton, imádkozó gyülekezet körében hívott haza az Úr. Egykori segédlelkésze, aki éveken keresztül szolgált mellette, temetési igehirdetésében „öttalentumos lelkipásztorként” jellemezte. Vajon miért? Ezt szeretném a következő sorokban indokolni.

Németh Gyula – e sorok írójának édesapja – 1908-ban kezdte meg a gyülekezet szervezését. Első lépése az állami anyakönyvben evangélikusként bejegyzett – főként vegyes vallású családokban élő –, „elhalászott” hittestvérek „visszaszerzése”, valamint a rendszeres istentisztelet alkalmához való „hozzászóztatása” volt. Nőegyletet és diákszövetséget szervezett, melyek tagjainak a létszáma egykét éven belül meghaladta a száz főt. Velük karöltve sikerült megteremteni a gyülekezet lelki közösségét, majd ők váltak a templomépítés mozgatórugóivá is. A lelkész sok – külföldön is szerzett – tapasztalata, hozzájárása, széles körű tájékozottsága tükröződik templomunk belső berendezésének kialakításán; igényességét mutatja, hogy rendíthetetlenül ragaszkodott szakértő, illetve zsűri bevonásához.

A gyülekezet szervezése, majd a templomépítés sokrétű feladata, gondja mellett a közegethízi teendőkből is kivette a részét – nem egyszerűen tisztségek, sokkal inkább szolgálókat vállaltával. Ennek hatására a gyülekezet tagjaiban is felelősség ébredt a Magyarországi Evangélikus Egyház iránt. A Dunántúli Egyházkerület diákszövetségi és ifjúsági egyesületi munkaprogramjait szervezte, illetve dolgozta ki évről évre. Sőt e munkát irányította is. A Keresztény Ifjúsági Egyesület (KIE) nem egy konferenciáját vezette. 1923-ban az ausztriai Pörtlachban, 1926-ban Finnországban, 1931-ben Észak-Amerikában (Kanadában is) – ez utóbbiban mint a delegáció vezetője – vett részt a KIE világkonferenciáján. 1929-ben Koppenhágában a Lutheránus Világszövetség nagygyűlésén a magyar küldöttség tagjaként volt jelen.

A küldetés ügye iránt is kezdettől fogva felelősséget érzett. Gyülekezetünkben havi egy alkalommal ebben a témakörben tartott bibliaórát. Évente

Németh Gyula (1882. január 14. – 1965. június 11.)

egyszer úgynevezett küldetésű vallásos estet szervezett. Ennek köszönhetően – elsősorban a '30-as években – finn, norvég, német, indiai és magyar misszionáriusok szolgáltak körünkben. A gyülekezetben több család évről évre missziói perselyekben gyűjtött adományokkal támogatta a küldetésű ügyét.

Németh Gyula gyakran végzett szolgálatot a Főb. Evangélikus Diakonissza Egyesület klotildligeti otthonában, ahol fiú-, lány- és asszonykonferenciákon evangélizációs igehirdetés-sorozatokat tartott. Különböző fórumokon előadással szolgált, így például A protestáns vallásos művészetéről, illetve Az evangélikus templom belső kiképzése, berendezése és a művészet címen, valamint az egyházi munkások nevelése és a küldetésű témakörében.

A gyülekezet tagjai örömmel és tisztelettel fogadták lelkésziük sokszínű társadalmi tevékenységét is. 1924–1934 között a szekszárdi dalárda karnagya volt. Hangversenyeket szervezett, énekkart és zenekart vezetett. A gyülekezetben belül is létrehívott egy kamarazenekart és énekkart.

Gyorsírástanári oklevelet szerzett; évekig tanított a felső kereskedelmi iskolában. A vármegyei közgyűlések gyorsírója is volt több alkalommal. Az első világháború alatt a fronton lévő tanárokat helyettesítve latin és magyar nyelvet tanított a gimnáziumban. „Szabad idejében” a lelkészlakás és a templom kertjében szorgoskodott, vagy éppen méhészkedéssel foglalkozott.

Családjának minden tagja kezdettől

fogva benne élt a gyülekezetben. Felesége (a hűséges papné) és öt fiuk magától értetődően vette ki a részét minden szolgálatból. A gyülekezet tagjai pedig odaadó szeretettel vették körül a lelkészcsaládot, osztozva minden örömeiben, gondjában és bánatában.

Ilyen gazdag tevékenység, sokoldalú szolgálattal mellett jutott ideje a családjára, a gyülekezet fiataljaira, családok látogatására is. A hittanórák, a bibliaórák, a vasárnap délutáni ifjúsági istentiszteletek folytatódta, de édesapám nemegyszer alkalmat teremtett arra is, hogy kötetlen beszélgetések formájában kelte föl érdeklődésüket – akár illusztrációk bemutatásával is – a művészetek (a képzőművészet, a zene, az irodalom) iránt. A családokat folyamatosan látogatta a keresztelek, temetések, betegségek és egyéb családi események figyelembevételével, szabályosan kialakított rend szerint.

Amikor gyülekezetünk ötvenéves jubileumán többen is megemlékeztek az elmúlt időszakról, és köszöntötték az idős gyülekezetalapító és templomépítő lelkészt, ő csendes visszafogottsággal és mély alázattal így válaszolt: „Amikről ma itt lényegében szó esett, nagy dolgok, mert kegyelmes dolgok, amiket a kegyelmes, bölcs, hatalmas Isten ötven esztendőn át egy kicsiny gyülekezetrel – többek között egy erőtlén, gyarló ember szolgálattal is felhasználva – cselekedett, amiket csak mélyeségek megindultsággal, hálással magasztalni és áldani lehet!” A jövőre nézve az apostol szavaival intette és bátorította a gyülekezetet: „...ti magatok is mint élő kövek épüljtek fel lelki házzá...” (1Pt 2,5) Így folytatta: „Meg vagyok győződve arról, hogy az Úr Jézus még inkább szívében hordozza ezt a jövőt, s kész ezért ezt a gyülekezetet lelki házzá, tagjait élő kövekké építeni. Csak bízzék benne! Csak engedelmeskedjék neki!”

Németh Gyula egyházunk értékes lelki munkása és gyülekezetünknek fél évszázadon keresztül áldott lelkipásztor volt. Isten talentumokkal áldotta meg, s ő azokat hűséggel kamatoztatta. Hívó példaadása, igehirdetői szolgálata sokakat indított el a Krisztusban örvendő keresztény életre.

E sorok írója azokkal együtt hiszi, akik részesültek áldott szolgálattában, hogy Urunk majd neki is azt mondja: „Jól vagy, jó és hű szolgám, kevesen hű voltak, sokra bízlak ezután, menj be a te uradnak örömebe.” (Mt 25,21; Károli-fordítás)

■ DR. NÉMETH PÁL

HÍREK, KÖZLEMÉNYEK, ESEMÉNYEK

Meghívó az EHE évzárójára

„A kegyelmi ajándékok között ugyan különbségek vannak, de a Lélek ugyanaz.” (1Kor 12,4)

Az Evangélikus Hittudományi Egyetem június 18-án, szombaton 10.30-kor tartja tanévzáró istentiszteletét és ünnepi ülését a zuglói evangélikus templomban (Budapest XIV., Lőcsei út 32.). Az istentisztelet igehirdetői szolgálatát dr. Fabiny Tamás docens végzi.

Ünnepünkre szeretettel meghívjuk.

Dr. Szabó Lajos rektor

A nagy sikerű, Luther című film megvásárolható egyházunk könyvesboltjában (1085 Budapest, Üllői út 24.). A DVD ára 4 990, a videokazettáé 2 490 forint.

A Női Missziói Szolgálat **Értsünk szót!** címmel rendezi meg nőkonferenciáját június 20. és 25. között Piliscsabán, a Béthel Missziói Otthonban, amelyre szeretettel várja a jelentkezőket. Az alkalom – amelynek különlegessége, hogy gyermekmegőrzés is lesz – költsége 8000 Ft. Jelentkezni június 14-ig lehet a következő címen: MEE Női Missziói Szolgálat, 1450 Budapest, Pf. 21.

Felhívás

A Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület Püspöki Hivatala értesíti a hat éves képzésben részesült, 2003-ban ordinált – az egyházkerületben szolgáló – segédlelkészeket, hogy a 2005 novemberére tervezett parókusi alkalmassági vizsgálatra 2005. július 10-ig kell írásban jelentkezni a püspöki hivatalban (9001 Győr, Pf. 1639).

A püspöki hivatal a jelentkezések beérkezése után küldi ki az írásbeli feladatok és a szóbeli tételek anyagát.

Következő számunk tartalmából:

Közelkép a Kirchentagról

APRÓHIRDETÉS

Az égre mutató kereszt alatt a templomtorony legszebb díszé a toronyóra. Ön-nél működik? Toronyóra-, harangjáték-, haranglengető-, vezérlőóra-készítés, -javítás. 5 év garancia. Konkoly Művek Toronyórágyára, 1102 Budapest, Állomás u. 14., telefon: 1/260-7065, 30/949-2915.

Luther-kabát méret utáni készítését vállalom, egyházi szabómester. Tel.: 1/351-4942.

Új nap – új kegyelem

Vasárnap

Uram, szeretem házatad, ahol laksz, dicsőséged lakóhelyét. Zsolt 26,8 (ApCsel 2,42; Lk 15,1-3,11b-32; 1Tim 1,12-17; Zsolt 12) Gyerekkori emlékem a közeli templom félhomálya, tömjénillata, csendje, békéje. Amikor az ember belép egy templomba, nem egy „közön-séges” házba lép be. „Isten dicsőségének lakóhelye” alázatra, csendre inti, megnyugvással tölti el a lelket. A zsolotáró a veszély elől keresett menedéket Isten szentélyében. Tudjuk: Jézus Krisztus által a teremtő Istenben való hitünk nincs helyhez, falhoz, kőhöz kötve. Őt bárhol és bármikor megszólíthatjuk – de azt is érezzük, hogy Isten házában lenni: hazatérés, biztonság. A zsolotáróval együtt mondjuk el csendben ma délelőtt: Uram, szeretem házatad, ahol laksz, ezt a templomot, ahol ma igéddel szólsz hozzám.

Hétfő

Keresztelő János így szól: „Teremjetez hát megtéréshez méltó gyümölcsöket...!” (...) A sokaság pedig megkérdezte tőle: „Akkor hát mit tegyünk?” János így válaszolt nekik: „Akinék két ruhája van, adjon annak, akinek nincs, és akinek van ennivalója, hasonlóan cselekedjék.” Lk 3,8,10-11 (Jer 3,22; Lk 5,27-32; ApCsel 10,1-20) Keresztelő János életét nem a tárgyi világ töltötte be. Teveször ruhát viselt, sáskát és erdei mézet fogyasztott. Jézus útkészítője arról beszélt, hogy ki-ki a maga helyén, a maga körülményei között teremjen jó gyümölcsöt. A „csak” két ruhával rendelkező is adhat annak, akinek egy sincs! A megtérés az embert érzékennyé és nyitottá teszi embertársai szükségletei iránt. Életének középpontja többé már nem önmaga, hanem Krisztus. Ha az ő szavára figyelünk, felismerjük a „megtéréshez méltó” magatartást.

Kedd

Ehetsz jóllakásig, és áldani fogod Istenedet, az Urat. 5Móz 8,10 (Mt 6,31-32; 2Móz 32,30-33,1; ApCsel 10,21-33) Fura a mai embernek a táplálkozáshoz való viszonya. Elveszom, hogy a túlsúlyos emberek újabb Jézus-diétával (!) próbálnak fogyni. Évezredek óta az ember az ételt-italt mint Isten ajándékát vette, megbecsülte, és természetesen volt, hogy neki köszönte meg. „Áldotta az Istent” Izrael népe a kenyérért csakúgy, mint a mannáért. Ehhez a szemlélethez, ehhez az „ősi” hozzáálláshoz lenne jó visszatérnünk! Talán nem pazarolnánk annyit, miközben a világ egyik fele éhezik, a másik pedig szó szerint behalhat saját jólétébe, az elhízásba... Isten megadja a mindennapi kenyeret, „jóllakásig”, pont annyit, amennyi kell – és őt illeti a köszönet naponként!

Szerda

Pál írja: Nem a szolgaság lelkét kaptátok, hogy ismét féljetez, hanem a fiúság Lelkét kaptátok, aki által kiáltjuk: „Abbá, Atya!” Róm 8,15 (Zsolt 89,27; Jn 5,1-16; ApCsel 10,34-48) Abbá: arámul azt jelenti, „apa”, de bizalmas megszólítás. Jézus szólította így az Atyát (Mk 14,36). Lehetséges az, hogy a teremtő Istent, aki a mindenség Ura, „apának” szólítsuk? A Szentlélek által igen, hiszen mindennel a legteljesebb bizalommal és őszinteséggel mehetünk Istenhez. Mint a tékozló fiú, aki hazatér az apai házába, és végre leteheti minden terhét.

Csütörtök

Jézus ezt mondta nekik: „Aki büntelen közületek, az vessen rá először követ.” Jn 8,7 (Ézs 45,24b; Mt 18,15-20; ApCsel 11,1-18) A házasságtörő asszony bűnös volt, ám azok is, akik meg akarták őt kövegni. Az ördög el akarja hitetni, hogy nincs szükségünk kegyelemre, megtérésre, bűnbocsánatra, Istenre, mert önmagunk elegek vagyunk vezérelni az életünket, és azt tehetjük, ami jólesik. Ez az út a kárhozatba visz. Jézus egy csendes mondatával megfékezte a kövegni akaró tömeget. A megtérés, a bűnbánat útját nyitotta meg. Amilyen nekünk is járnunk kell. Nagy tanítás ez az „első kő”...

Péntek

Örömmel tesztek jót velük – így szól az Úr. Jer 32,41 (Lk 13,19; Mt 27,3-10; ApCsel 11,19-30) Azokkal tesz jót Isten, akikről a 32. versben ezt olvassuk: „Izrael és Júda fiai sok gonosz-ságot követtek el bosszantósmórra”, és „mindig azt tették, amit rossznak látok” (30. v.). Isten kegyelme és népéhez való jósága határtalan. Mi, mai népének tagjai, mindannyian sok gonosz-ságot, lázadást és hűtlenséget mutatunk a minket megváltó Jézus Krisztus iránt, a mi Urunk mégis örömmel tesz jót velünk. Jézus az Isten szeretetének mélységét a Golgota keresztjén mutatta meg, amikor életét adta az őt elvető, kiközösítő emberiségért.

Szombat

Jákob ilyen fogadalmat tett az Úrnak: bármit adsz nekem, a tizedét neked adom. 1Móz 28,22 (Lk 14,12; Róm 8,1-6, ApCsel 12,1-25) Nem Jákob – következőképp nem az ember – az igazi adakozó... És nem is Istennek van „szüksége” Jákob adományára – vagy az enyémmre, a tiédre és így tovább. Alázatra, hitre tanít minket, ha megértjük, hogy mindenünket tőle kapjuk. Időnk, életünk, javaink, alkotó energiánk, szeretetünk mindmind Istentől jött ajándék, amelyből neki tartozunk adni. De még egy tizedét sem vagyunk képesek visszaadni...? Vajon ma mit adhatnánk Istenünknek?

■ KÓHÁTI DOROTTYA

Az Evangélikus Élet Budapesten már a szerda délutáni órákban megvásárolható a Deák téri Huszár Gál könyvesboltban és kiadónk Üllői úti üzletében.

HIRDETÉS

„Gesztenyéspihenő”

Evangelikus vendégház

Sopron, Zerge u. 26., tel.: 99/510-966

A vendégház egész évben szeretettel várja a pihenni vágyókat csendes, erdei környezetben! A Magyarországi Evangélikus Egyház alkalmazottai és családjuk részére: szállás reggelivel 2500Ft/nap/fő; szállás félpanzióval 3000Ft/nap/fő; gyerekeknek további kedvezmények!

Június 10. és 12. között fedezze fel a Luther Kiadó sátrát a budapesti Ráday utcában a II. református zenei fesztiválon!

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Ajánló a rádió és a televízió műsoraiból június 12-től június 19-ig

VASÁRNAP

5.45 / tv2
Reggeli gondolatok (30')
11.10 / PAX
Alpha-kurzus, 5. rész. Miért és hogyan olvassam a Bibliát? (ismeretterjesztő sorozat) (42')
12.05 / Duna Tv
Élő egyház (26')
13.05 / Kossuth rádió
Névjegy
A mai adásban dr. Fehér Dezső professzort ismerhetjük meg. (50')
14.20 / mtv
Örömhír. Az evangélikus egyház műsora (26')
15.00 / Bartók rádió
Jubilato Deo (60')
19.25 / mtv
Liliomfi (magyar filmvígjáték, 1954) (106')

HÉTFŐ

11.45 / Petőfi rádió
Szimbólumok hétről hétre
A bosszú
18.05 / PAX
Éld át! (koncertfilm)
A Contini-csoport showműsora nagyon is komoly mondanivalót rejt: a dalok a szereztről, a hitről szólnak, a tancok az együvé tartozást hirdetik. (ZMC – 52')
20.30 / PAX
Ahol a vizek folynak (tudományos ismeretterjesztő film) (28')
22.40 / Spektrum
A templomos lovagok
3. rész: Harc közben (30')
4. rész: A legenda (30')
0.00 / m2
Szent Mihálynak volt egy kakasa (olasz film, 1973) (87')

KEDD

9.00 / PAX
Békesség hírnöke (vallási magazinműsor) (2005/5.)
16.50 / mtv
Maradj velünk. Találkozás Jézussal (5')
17.15 / PAX
Kire hallgatsz? (dokumentumfilm) (37')
21.05 / Kossuth rádió
Nemzetközi vallási híradó (30')
1.50 / m2
A fehér ruhás hölgy (szovjet film, 1981)
Laura Fairlie eljegyzett menyasszony, férjhez kell mennie báró Percival Glyde-hoz. Egy napon Laurát egy névtelen levélben arra figyelmeztetik, hogy saját érdekében ismerje meg jövődöbelije múltját...

SZERDA

11.35 / PAX
James Irwin asztronauta (portréfilm)
James Irwin 1971-ben szállt le a Holdra az Apollo-15 fedélzetén. Az itt eltöltött idő Irwin hitéletének meghatározó eleménye volt. (30')
12.20 / Duna Tv
Isten kezében (ism.)
A szeretet bajnokai – Németh Miklós Attila (26')
14.04 / Kossuth rádió
Zene-szóval – Talpalávaló
Táncról, muzsikáról fiataloknak. Benne: II. református zenei fesztivál Budapesten (56')
15.40 / Bartók rádió
Hitélet és történelem
Látogatás a Gyulafehérvári Főegyházmezejében (20')

CSÜTÖRTÖK

5.25 / mtv és m2
A Hajnali gondolatok mai adásában Johann Gyula lelkész hallhatjuk.
9.00 / PAX
A keresztyénység szigete (dokumentumfilm) (26')
15.00 / PAX
Alma mater
Debreceni Református Kollégium, 10. rész (29')
19.25 / Bartók rádió
Kulturális történelem
Ami a második világháború után történt... (30')
20.00 / Duna Tv
Harminckét sor
A film az 1956-os forradalom két hősné, Bali Sándornak és Vásárhelyi Miklósnak a börtönéveit mutatja be. (56')

PÉNTEK

10.00 / Filmmúzeum
Az utca embere (amerikai film, 1941) A csinos újságíró elbocsátása előtt egy munkanélküli férfi nevében levelet jelelt meg: a társadalmi igazságtalanságok elleni tiltakozásul öngyilkosságot fog elkövetni. A főnökség ráharap a sztorira... (123')
10.05 / PAX
Beszédtema (vitaműsor)
Jézus a régészeti tükrében (32')

SZOMBAT

5.25 / mtv
Hajnali gondolatok (3')
6.03 / Petőfi rádió
A szeretet közösségei
Polányi passió (27')
7.00 / Rádió C (FM 88,8)
Az evangélikus ébresztőműsora Csapó Krisztián és Györe Balázs vezeti. (60')
12.10 / Duna Tv
Isten kezében (26')
20.05 / PAX
Kezdj újat! (dokumentumfilm) (58')
22.20 / Kossuth rádió
Elfejtett sorsok...
Egy ultratriatlonista élsportoló története, aki a sclerosis multiplexben szenvedő betegek rossz helyzetére kívánja felhívni a figyelmet. (40')

VASÁRNAP

5.45 / tv2
Reggeli gondolatok (30')
8.05 / Bartók rádió
Bach orgonaművei (60')
9.25 / m2
Örömhír. Az evangélikus egyház műsora (ism.) (26')
10.50 / mtv
„Így szól az Úr!” (10')
11.45 / PAX
Alpha-kurzus, 11. rész. Hogyan vezet minket Isten? (45')
12.05 / Duna Tv
Élő egyház (26')
12.45 / Spektrum
Mindennapi kenyerünk. Ismerkedés a kenyérrel, 1. rész (23')
15.05 / Bartók rádió
Beszélgetések az egyházzenéről
Iskola és liturgikus zene, 2. rész (55')

Evangelikus Élet

A MAGYARORSZÁGI EVANGÉLIKUS EGYHÁZ HETILAPJA

E-mail: evelet@lutheran.hu
ÉvÉlet on-line: www.evelet.hu

Szerkesztőség: 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-1108; 20/824-5518, fax: 1/486-1195. Szerkesztőségi titkár: Boda Zsuzsa (zsuzsa.boda@lutheran.hu).

Főszerkesztő: T. Pintér Károly (karoly.pinter@lutheran.hu). Olvasószerkesztők: Györi Virág vez. szerk. (virag.gyori@lutheran.hu), Dobsonyi Sándor (sander.dobsonyi@lutheran.hu). Korrektor: Huszár Mariann (marian.huszar@lutheran.hu). Tervező-szerkesztő: Nagy Bence (bence.nagy@lutheran.hu). Főmunkatárs: Gazdag Zsuzsanna (zsuzsa.gazdag@lutheran.hu)

Rovatvezetők: Bogdányi Gábor – EvÉlet OnLine (gabor.bogdanyi@lutheran.hu), Hafenschér Károly ifj. – Liturgikus sarok (hifo@lutheran.hu), Kende K. Péter – Oratio Oecumenica (peter.kende@lutheran.hu), Kóháti Dorottya – Új nap – új kegyelem (dora.kohati@lutheran.hu), Véghegyi Antal – A vasárnap igéje (antal.veghelyi@lutheran.hu)

Árusítja a kiadó és a Magyar Posta Rt. (ÜLK) INDEX 25 211, ISSN 0133-1302

Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu) 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-5478, 1/486-1228; 20/824-5518, fax: 486-1229. Felelős kiadó: Kende K. Péter (peter.kende@lutheran.hu)

Nyomdai előállítás: Szikra Lapnyomda Rt. Felelős vezető: Matolcsy Miklós vezérigazgató E-mail: szikra.kervigh@szikralapnyomda.hu

Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj beföldön negyed évre 2132 Ft, fél évre 4264 Ft, egy évre 8528 Ft, szomszédos országba egy évre 29 000 Ft (108 euró), egyéb külföldi országba egy évre 33 800 Ft (135 euró).

Csak a minden hónap 16-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsejével törölni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság.

Beküldött kéziratokat nem örzünk meg és nem küldünk vissza. Adott lapszámba szánt kéziratokat a megelőző hét csütörtökig kérjük leadni! A hétfő délutáni lapzáratok kizárólag a hétfői eseményekkel összefüggő (és a szerkesztőséggel előzetesen egyeztetett) írásokat tudjuk figyelembe venni. Az e-mailben küldendő kéziratokat az evelet@lutheran.hu címre várjuk.